

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Náboženství a veřejné dobro

Pavel Zahradka

Plzeň 2018

2020

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická
Katedra sociologie
Studijní program Sociologie
Studijní obor Sociologie

Bakalářská práce
Náboženství a veřejné dobro
Pavel Zahrádka

Vedoucí práce:

PhDr. Mgr. František Kalvas, Ph.D.

Katedra sociologie

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracoval samostatně. Veškeré použité podklady, ze kterých jsem čerpal informace, jsou uvedeny v seznamu použité literatury a citovány v textu podle normy ČSN ISO 690.

V Plzni dne 20. 5. 2020

.....

Jméno a příjmení studenta

Poděkování

Děkuji PhDr. Mgr. Františkovi Kalvasovi, Ph.D. za odborné vedení práce, věcné připomínky, dobré rady, vstřícnost, trpělivost a ochotu, kterou mi při konzultacích a vypracovávání bakalářské práce poskytl.

Obsah

1. ÚVOD	6
2. TEORETICKÁ ČÁST	6
2.1 Teorie her	7
2.2 Skupinová identifikace	7
2.3 Míra fundamentalismu	8
2.4 Předsudky o druhých náboženstvích	9
2.4.1 Islám – náboženské téma dnešní doby.....	9
2.4.2 Asimilace	10
2.4.3 Labeling a náboženství	11
2.4.4 Islamofobie	12
2.5 Důvěra	14
3. METODOLOGIE.....	14
3.1 Dotazníkové šetření	15
3.2 Kódování	16
4. Výsledky a interpretace dat.....	17
4.1 Křesťanství	18
4.2 Islám	19
4.3 Judaismus	21
4.4 Ateisté.....	23
4.5 Islamofobie.....	24
4.6 Materialismus a věk.....	25
4.7 Jiné vyznání	26
4.8 Gender	27
4.9 Výchyly v odpovědích.....	28
5. ZÁVĚR	29
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	31
SEZNAM PŘÍLOH.....	34
PŘÍLOHY	35

1. ÚVOD

Dnešní doba přináší bohatství a možnosti, jaké si předchozí generace ani nedokázaly představit. Hlavním problémem většinové společnosti západních sekularizovaných zemí už není jen přežití. Lidé jsou schopni generovat nadbytek, díky kterému se mohou věnovat různorodým činnostem. Toto bohatství a myšlenky svobody jsou lákadlem pro imigranty z méně rozvinutých zemí, které jsou často součástí naprosto odlišných kultur, hodnot a náboženství. Náboženství se tak dokáže šířit do celého světa značnou rychlostí. V rozvinutých zemích tedy dochází ke změně struktur obyvatelstva, což může bez úspěšné asimilace vést k vnitřním společenským konfliktům.

Česká republika je zemí, ve které je náboženství vnímáno jinak, než v sousedních zemích. V souvislosti s hromadnou imigrací z muslimských zemí, došlo jako v jiných státech u jejich obyvatel k projevům islamofobie. Jelikož jsou moderní sekularizované země založeny na myšlenkách svobody a tolerance, je tento trend výzvou, které naše společnost bude muset čelit i v blízké budoucnosti.

V mém výzkumu jsem se rozhodl provést experiment skládající se z dvou strategických her: One-Player Game a Public-Good Game. První zmíněná hra měla za úkol zjištění výsledků rozhodovacích procesů při situacích, ve kterých měli respondenti možnost různými způsoby pomoci náhodným ne/věřícím. Druhá hra měřila ochotu investovat do společného banku při hře se členy různých náboženských přesvědčení.

Bakalářskou práci tvoří čtyři hlavních částí. Teoretická část čtenáře seznamuje s teorií her, skupinovou identifikací, fundamentalismem, náboženskými předsudky, islámem, který je předmětem islamofobie, labelingem v rámci náboženských skupin a asimilací. Všechny tyto teoretické aspekty jsou důležité k pochopení zkoumané problematiky a interpretaci výsledků. Dále se v metodologii věnuji detailnímu popisu experimentu, který jsem realizoval. V předposlední části se věnuji výsledkům a interpretaci dat samotného experimentu. Závěr potom shrnuje výsledky práce a propojuje je s teoretickými poznatky.

2. TEORETICKÁ ČÁST

V této části práce je důležitá identifikace jednotlivců jako věřících s náboženskými skupinami a celky. Literatura zaměřující se na náboženskou spolupráci není tak rozšířena, jako například ta věnující se spolupráci na půdě podniků. V této sekci práce se budu věnovat složkám, které náboženskou spolupráci v našem společenském diskurzu ovlivňují, a vysvětlím jejich fungování v současné společnosti. Mám tím na mysli skupinovou identifikaci, míru fundamentalismu, předsudky spojené s náboženstvím, labelingem uvnitř i vně náboženských skupin, asimilací a islamofobií, která se stala tématem výrazně ovlivňující dnešní společnost v západních zemích.

2.1 Teorie her

Předpokládá se, že herní teorie je založena na racionálním jednání. Rozhodování lidí je však ovlivněno mnoho dalšími faktory, co můžou být iracionální povahy, kupříkladu předsudky. Hry jsou založené na principu rozhodování jednotlivých hráčů, kteří jsou během hry z části v jejich jednání ovlivněny jednáním spoluhráčů. Existují typy her, ve které je jeden hráč postaven před dilema a musí se rozhodnout o tom, jak zareaguje. Tyto hry jsou specifikovány jako one-player games (Binmore, 2008, s. 25-27).

Public-Good Game je hrou, při které jednotlivý hráči investují do společného banku, při čemž se snaží dosáhnout co největšího možného zisku. Na konci každého kola dojde k přerozdělení obsahu banku rovným dílem mezi hráče. Hra tak nabádá k co nejvyšším vlastním investicím při co největších investicích spoluhráčů, aby byl zisk co největší. Při tvoření Public-Good Game je vhodné se vyhnout velkému množství participantů během jedné hry, jelikož dochází k problému zaznamenání toho, kdo se skutečně účastnil zamýšlené spolupráce a kdo jí odmítl. Při samotné hře tedy počítáme s dvěma hlavními typy respondentů – ti co přispívají, (cooperators) a ti kteří především získávají bez vlastních větších investic (free-riders) (Spiekermann, 2009, s. 279-280). Přidáním další proměnné, náboženstvím, je možné ovlivnit strategii hráčů pomocí jejich předsudků nebo zkušeností s jednotlivými náboženskými skupinami.

2.2 Skupinová identifikace

Skupinová identifikace související s náboženstvím je pro tuto práci zásadní, jelikož na základě náboženské příslušnosti dochází k oboustrannému labelingu aktérů náboženských skupin – tj. my a oni. Toto odlišení dává prostor pro vytváření postojů a názorů náboženských skupin mezi sebou. I když se příslušnost k různým skupinám, ať už náboženským, národním či etnickým obecně považuje za iracionální, můžeme mluvit o vidině vlastního zájmu jednotlivců, kteří se do skupin jednak přidávají, a také v nich zůstávají. Všichni lidé jsou totiž hnáni touhou po tom něco chtít (Hardin, 1995, s. 46).

Náboženská společenství tedy poskytují zdroje, pocit uznání a vzájemnou pomoc, pokud by ji člen potřeboval. Stávají se přirozeným místem setkání, a to pro imigranty ze stejných zemí nebo stejného kulturního a náboženského původu (Voas, Fleischmann, 2012, s. 527).

Síla skupinové identifikace závisí jak na kulturním, sociálním, tak geopolitickém prostředí, ve kterém se daná skupina nachází. Uvedu-li příklad, je nutné rozlišovat mezi křesťanem žijícím v USA, Saudské Arábii nebo Německu. Také je důležitý pohled na jednotlivá náboženství a náboženství obecně v jednotlivých zemích či kontinentech. V západním světě je velký rozdíl v pohledu na náboženství. Zatímco Evropané si myslí, že by měli být nenábožensky založení, obyvatelé Spojených států amerických vnímají jako standard to, že by měli být nábožensky založení (Phalet, Fleischmann, Stojčić, 2012, s. 342).

Pokud tedy mluvíme o fenoménu přistěhovalectví, které obvykle postupuje z ekonomicky méně vyspělých zemí do těch ekonomicky vyspělejších, dochází na evropské půdě ke kolizi základního smýšlení o náboženství. Například turkičtí imigranti přicházejí ze

společnosti, ve které převážně působí islám a míra náboženskosti je v těchto zemích mnohem větší než v evropských zemích, jako je například Skandinávie, Německo nebo státy Beneluxu (Phalet, Fleischmann, Stojčič, 2012, s. 434). Pro nově příchozí imigranty tak může být těžké navyknout si na pravidla spojená s náboženstvím. Například pro muslimy může být těžké nejt se v poledne modlit, jelikož v západní společnosti se primárně neřídí náboženskými předpisy. Podobné problémy v minulosti zasáhly židy, jelikož na jejich svátky měli zavřít obchody. Zbytek společnosti má ovšem běžnou sobotu, a tak byli nuceni si vybrat mezi prací a svým tradičním náboženským svátkem. Tato změna přístupu k náboženství je nyní dobře patrná na muslimech, neboť téměř všichni muslimové, kteří imigrovali do západních sekularizovaných zemí, pocházejí ze společností, které jsou velmi nábožensky založené. V těchto zemích je často i legálními způsoby zaopatřeno, že státní náboženství nebude kritizováno. Časté návštěvy mešit a pravidelné modlení je tak v těchto zemích každodenností (Voas, Fleischmann, 2012, s. 527-528).

2.3 Míra fundamentalismu

Poté co svět vstoupil do moderních dějin, vývoj náboženského vlivu začal celkově slábnout. Sociologové předpovídali, že náboženství jako takové by mohlo zaniknout pro ztrátu jeho významu ve společnosti. Došlo ovšem k zajímavému paradoxu. Po pádu železné opony se naplnily podobné předpovědi, ale převážně na straně bývalého Sovětského svazu (samozřejmě se intenzita tohoto úkazu liší stát od státu), zatímco v západním světě si už před nějakou dobou náboženství opětovně našlo pevné místo ve společnosti (Nešpor, 2004, s. 278).

Fundamentalismus náboženských skupin na evropském kontinentě je velkým tématem kvůli kontrastu náboženského vnímání, které se neshoduje s mnohými zeměmi, ve kterých dochází k emigraci. Evropská společnost, ve které je sekularismus normativní ideologií, vnímá náboženství jako něco cizího, bránícího pokroku a zároveň nebezpečného. Sekularizační paradigma v sociologii náboženství předpokládá, že dopad náboženství bude v moderních společnostech upadat. Ať už se jedná o návštěvnost kostelů či oddělení církve od státu. Je empiricky prokazatelné, že v Evropě u většinové populace klesá zapojení do náboženských aktivit. Samozřejmě bychom mohli namítat porovnáním států jako je Polsko a Česká republika, kde i přes to, že spolu sdílejí hranice, panují opravdu reálně nesrovnatelné rozdíly náboženského vnímání. Jelikož je ale Polsko sekularizovanou zemí, tento argument nelze použít (Phalet, Fleischmann, Stojčič, 2012, s. 342).

K poklesu vlivu náboženství na každodenní život v západních zemích došlo kvůli tomu, že s každou další generací klesala síla víry a návštěvnost kostelů, dokud nedošlo k sekularizaci. K tomuto trendu, zejména v islámských zemích, které tvoří značný migrační tok do Evropy, prozatím nedochází. Migrace do jiných zemí mění návyky, ale náboženské návyky, které jsou součástí rutiny, začnou být v jiném kulturním prostředí překážkou pro běžný život v nové společnosti. Přestěhování se do jiné země je velký životní krok. Obvykle k migraci dochází z rozvojových zemí do více vyspělých zemí. Samotný přesun vyvolává v migrantech pocit odcizení a osamocení. Tuto deprivaci dokáže odstranit právě náboženství. Pokud se náboženská budova vyskytuje v okolí bydliště věřících, náboženská praxe je umocňována a zároveň dochází ke kompenzaci deprivace těch, kteří do ní dochází.

Modlitebny jsou obecně více situovány do míst, která sdílí mnoho obyvatel stejného náboženského vyznání (Voas, Fleischmann, 2012, s. 527-530).

Náboženská víra je dnes považována za volbu. Přesto si je velké množství věřících vědomo, že mnoho lidí z jejich sousedství, kteří se hlásí ke stejné víře, nesdílí jejich víru v posmrtný život či pohled na život samotný. Tito lidé jsou nuceni následovat víru, ale sami by ji následovat nechtěli. Fundamentalismus není jediný způsob, jakým potomci imigrantů přistupují k vyznání jejich rodiny. Někteří lidé, kteří se považují za věřící, mohou praktikovat jen velice málo. Někteří jedinci mohou také svou náboženskou víru zcela opustit a hlásit se buďto k jinému náboženství, nebo vůbec k žádnému (Voas, Fleischmann, 2012, s. 531).

2.4 Předsudky o druhých náboženstvích

Pokud se hovoří o předsudcích náboženství, může nás hned napadnout judaismus, který je terčem různých druhů útoků už po staletí. Po 2. světové válce a genocidě, která byla na židech napáchána, už žádného politika nebo veřejně významnou osobu nenapadne vyslovit se veřejně proti Hebrejcům. Předsudky samozřejmě nezmizely a zůstávají součástí společenského diskurzu, avšak jsou silně penalizovány, pokud jsou proneseny veřejně. Můžeme tedy mluvit o tom, že předsudky vůči židům ustoupily do pozadí. Takto tomu ovšem není všude ve světě. Z důvodu založení Izraele se na Středním východě zvedla vlna nevole muslimských zemí a židé už museli v několika válkách bojovat o zachování svého nově založeného státu.

Jak můžeme vidět z historie, předsudky nejsou jen pouhými slovy. Sniderman a Hagendoorn (2007) uvádí, že jejich síla je v tom, že dokáží lidi přinutit k akci. Aby toho mohlo být dosaženo, skupina lidí si musí vytvořit představu o těch druhých. Obzvláště pokud nikdo z této skupiny nemá osobní zkušenost s někým ze skupiny druhé, uvěří této představě a považuje ji za skutečnou. Členové skupiny mající předsudky potom přestávají vidět jednotlivce, ale pouze skupinu, která nosí label. Skupina se takto staví na opačnou stranu spektra a vytváří velký kontrast mezi my a oni, přičemž ti druzí jsou vždy pojímáni negativním a zjednodušujícím způsobem – jsou tzv. generalizováni (Sniderman, Hagendoorn, 2007).

Předsudky jsou tedy něčím, co předchází společenským konfliktům, a také je doprovází. V moderních západních společnostech, kde je alfou mírumilovné soužití a tolerance, omegou demokracie a svoboda, jsou předsudky něčím, co se nesmí vymknout kontrole, jinak by mohlo dojít k násilí.

2.4.1 Islám – náboženské téma dnešní doby

Jelikož křesťanství (a menšinově i judaismus) působí na evropském kontinentě jako dominantní náboženská síla již po staletí, jejich výskyt je zde považován za součást Evropy, vzhledem k tomu, že už před dlouhou dobou došlo k odtržení církve od státu. Právě proto se zaměřím na nejvíce zastoupenou náboženskou menšinu v Evropě – islám. I když je islám náboženstvím, které zde bylo ještě před západní demokracií, jakou známe dnes, na západě získalo největší pozornost až po 11. Září 2001. A jak říká Havlíček: „(...)některé jevy se do

obecného povědomí dostávají prostřednictvím médií mnohem dříve, než s nimi lidé mohou získat jakoukoli osobní zkušenost.“, došlo již před migrační krizí, která zasáhla Evropu, k vytvoření negativní představy muslimů v celém západním světě (Havlíček, 2015, s. 477).

Po teroristických útocích se akademická sféra začala o náboženství muslimů zajímat jako nikdy dříve a přirozeně se o danou problematiku začala zajímat i širší veřejnost. Docházelo k míchání různých pojmů a názvosloví jako například Arab a muslim. Je nutné zdůraznit, že nejde o to samé, jelikož Arabů je oproti celkovému počtu muslimů (cca 75%) menšina. Ne každý Arab je tedy muslimem a ne každý muslim je Arabem (Edwards, 2014, s. 137-141). Evropské společenství však nerozlišuje mezi těmito skupinami. Islám je obyvatelstvem vnímán jako něco, co brání integraci do společnosti. Celkově je náboženská identita v očích veřejnosti vnímána jako něco ne příliš pozitivního a to i přes to, že islám má v západních zemích velmi slabé institucionální zastoupení oproti muslimským zemím (Voas, Fleischmann, 2012, s. 351).

Původně imigrace do Evropy započala při post-koloniální migraci, kdy na evropské území přišli lidé z různých méně rozvinutých zemí – často kolonií. Z francouzských kolonií přišli převážně Afričané, do Velké Británie Asiáté a do německy mluvících zemí byli z důvodu poválečné obnovy přizváni dělníci převážně z Turecka. Tito dělníci měli dobré pracovní nabídky a původně se počítalo s tím, že se po několika letech vrátí zpět do vlasti. Převážná většina se však rozhodla zůstat v zemi, která jim nabídla lepší úroveň žití. Jednou z těchto skupin tvoří němečtí Turci, kteří v Německu tvoří největší skupinu tureckých přistěhovalců ze všech evropských států (Voas, Fleischmann, 2012, s. 527).

Podruhé, kdy se muslimové stali velkým tématem pro západ, byla migrační krize, která započala někdy kolem roku 2014. Muslimové na evropské půdě pobývali již dlouhá léta. Přesto tato krize vzbudila zájem o otázky asimilace a náboženského vlivu v sekulárních společnostech (Voas, Fleischmann, 2012, s. 526). Avšak nesmíme zapomínat, že ti kteří imigrují do cizí země, si s sebou přináší své národní zvyky, hodnoty a kulturu ve které žili či vyrůstali. V případě, kdy byli zkoumáni muslimští přistěhovalci tureckého původu, bylo zjištěno, že děti stejně jako jejich rodiče považují tradice a hodnoty z bývalé domoviny za jejich kulturní dědictví, a velice si jich cenní. Muslimští rodiče jsou také úspěšní v předávání těchto svých hodnot, tradic a víry další generaci. Ať už se jedná o muslimské imigranty či nikoliv, většina imigrantů s nižším stupněm vzdělání se do evropských zemí přistěhovala za rodinou nebo kvůli pracovním příležitostem. Většina otců těchto rodin měla malou či dokonce žádnou formální kvalifikaci. Tento proud imigrantů do Evropy láká větší příjem peněz a touha začít žít nový život (Phalet, Fleischmann, Stojčić, 2012, s. 436).

2.4.2 Asimilace

Míra náboženského vlivu má značný vliv na rychlost asimilace, tak na možné vymanění z ní. Klasické teorie předpovídají, že religiozita začne po čase upadat, dokud se nedojde k podobným hodnotám, jakou se vyznačují Evropané. Náboženský vliv islámu na muslimy není rovnoměrně rozprostřen. Vezmeme-li Německo a státy Beneluxu dochází k rozdílům náboženského vlivu kvůli rozdílnému vlivu sociálního znevýhodnění a náboženské segregace v jednotlivých městech a státech. Tyto rozdíly jsou nejvíce patrné díky generačnímu kontrastu. Druhá generace muslimů se totiž liší v poměru začlenění do

společnosti jak mezi jednotlivými státy, tak mezi městy. Z hlediska asimilace a sekularizace se předpokládá, že právě druhá generace muslimů by měla v budoucnu být méně nábožensky založena než generace jejich imigrujících rodičů. Výzkumy, které se zabývaly imigranty z muslimských zemí, zatím byly zaměřeny především na první generaci přistěhovalců. V následujících letech se však bude potřeba více zaměřit na druhé generace, pro potvrzení či vyvrácení předpokladů týkajících se asimilačních vlivů a náboženského přesvědčení (Phalet, Fleischmann, Stojčič, 2012, s. 342-351).

Pokud se věnujeme asimilaci, je nezbytné zmínit přechod do dlouhodobých partnerských svazků. Náboženská endogamie evropských muslimů je aktuálně velmi vysoká. Mohlo by se tak zdát, že náboženství je pro přistěhovalce kritériem, kterému přikládají velkou váhu. Je však nutné zdůraznit, že náboženství není jediným znakem, podle kterého si muslimové volí své partnery. Hlavní je totiž etnicita. U muslimských imigrantů to jsou nejčastěji Turci či Maročané (Voas, Fleischmann, 2012, s. 531).

Společnost ale nevědomky asimilaci brzdí, pokud diskriminuje náboženské a etnické menšiny. Zjištění sociální psychologie nám říká, že v případě sílící diskriminace dochází k posilování sebe-identifikace se skupinou (v tomto případě muslimy), která je ve společnosti znevýhodňována. Jedná se o snahu ochránit hodnotu, se kterou se tito lidé identifikují a tím zachovat vlastní blahobyt (Phalet, Fleischmann, Stojčič, 2012, s. 345).

2.4.3 Labeling a náboženství

Labeling se pojí se samotnou náboženskou praxí. Ve společnosti neustále přítomná sociální kontrola sahá i za zdi samotných kostelů, mešit a synagog. Jedná se o negativní označování těch členů, kteří nenásledují své náboženské povinnosti nebo nežijí tak, jak by si to jejich náboženská komunita představovala. Často bývá zdůrazněna jejich nedostatečná aktivita nebo nenásledování jejich náboženských přesvědčení a principů, které jsou přetaveny do přívlastků pro ty, kteří se prohřešili. Tito devianté se v reakci na negativní labeling vydávají na jednu ze dvou cest – ukončení deviantního chování a opětovné přijetí náboženskou skupinou, či jsou v opačném případě z komunity přímo vyloučeni. Mohou se pak i nadále identifikovat se svým vyznáním, jen jejich účast na společných náboženských akcích se poté snižuje a může dojít i ke snížení času tráveného rituály, které si tento jedinec zachová. V krajním případě může dojít i k odmítnutí víry nebo konvertování k jiné (Payne and Brinkerhoff, 1978, s. 43-47).

Pokud mluvíme o labelingu a dokonce možnosti vyloučení z náboženské komunity, je důležité pátrat po důvodech těchto jedinců, které je vedou k deviaci. Lidé podle Sherlocka porušují pravidla ze dvou důvodů: první je úmyslné porušení pravidel pro vlastní zisk a ten druhý, když to není úmyslné. V druhém případě se tedy jedná o nedorozumění nebo nepochopení pravidel, které mají následovat. Tento případ je častější, a ne vždy vede k těžkým sankcím. Velice často se ten co se provinil, může vykoupit pokáním, pokud jeho přečinění samozřejmě bylo v únosných mezích (Sherlock, 2008, s. 5).

2.4.4 Islamofobie

Po začátku migrační krize okolo roku 2014 vstoupilo do společenského slovníku slovo, které se stalo definicí společenské reakce na imigraci z muslimských zemí – islamofobie. Jedná se o souhrnné označení předsudků a negativního chování vůči muslimům v západních zemích (Voas, Fleischmann, 2012, s. 536). Původně se toto slovo začalo používat už v devadesátých letech skupinami aktivistů pro popis postoje veřejnosti a médií k muslimům, který začal nabírat nový směr (Bleich, 2012, s. 180).

Od té doby co migrační krize přivedla do Evropy mnoho imigrantů vyznávající islám, se v západním světě zvedla vlna nevole vůči muslimům. To potvrzují samotní muslimové. Více než 90% tureckých muslimů z druhé generace souhlasilo, že muslimové jsou cílem nepřátelského chování kvůli jejich původu, které se projevuje diskriminačním chováním ze strany ostatních. Tuto diskriminaci vnímají více ti, kteří jsou své víře více oddaní (nošení tradičního náboženského oblečení, veřejné přihlášení k islámu apod.) (Phalet, Fleischmann, Stojčić, 2012, s. 348).

Pokud se podíváme na muslimy v České republice, zjistíme, že se v médiích objevují výhradně ve spojení s konflikty. Působí jako ti, kteří se od většinové společnosti výrazně liší. I když se podle statistik ČSÚ k islámu na území České republiky hlásí okolo 11.000 osob, významná část těchto obyvatel se hlásí k sunnitskému islámu a má turkické kořeny (ČSÚ, 2011). Když se tedy zamyslíme nad poměrem muslimů v České republice, tuto zemi tvoří více než 10,5 milionu obyvatel, vyvstává otázka, jak tato malá náboženská menšina dokáže vyvolat ve společnosti takové emoce (Havlíček, 2015, s. 479).

Jelikož se nepředpokládá, že většina obyvatel se bude hlouběji zajímat o náboženství, které sami nevyznávají, lze tvrdit, že obraz muslimů v Česku je utvářen mediálním obrazem (Havlíček, 2015, s. 480). Média v ČR nemají potřebu informovat o menšinovém náboženství, pokud to není ve spojitosti s nějakou krizí. Přesto, že tyto krizové situace se odehrávají téměř výhradně v zahraničí, je zajímavé, že i přes to dokážou zvednout vlnu nevole proti tuzemským muslimům. Velkou roli určitě hraje internet, který je médiem pro šíření téměř jakýchkoliv názorů a často neověřených informací. Přestože média informují o vývoji muslimských zemí poměrně věcně, lidé na sociálních sítích, kteří jsou odpůrci islámské kultury, je přetavují do „argumentů“, kterými si podpoří své obavy. Lze tedy říci, že jedincům neimponují informace, které by vyvracely jejich přesvědčení o islámu a záměrně je přehlížejí.

Tyto názorové proudy jsou vystavěny na myšlence odmítání „invaze, islamizace, odporu a boje“ proti islámu v České republice a celkově Evropě. Zprávy vytvářejí v nekritických čtenářích pocit, že islám se v Evropském prostředí rozrůstá a ohrožuje způsob života zdejších obyvatel. Lze předpokládat, že pocit nebezpečí strhává vlnu paniky a tento strach lidé považují za validní důvod k obavám a odporu proti muslimům. Jeden z nejvíce používaných „argumentů“ je násilí páchané na ženách, kterého se někteří muslimové dopouštějí. To vytváří ostrý kontrast v zemích, kde jsou ženy považovány za rovnoprávné mužům a vytváří další odpor mezi obyvatelstvem vůči islámu (Havlíček, 2015, s. 489-491).

Názory, které odmítají islám, jsou v České republice nejčastěji spojeny s nacionalismem. Často totiž využívají českých národních symbolů, které staví do defenzivy a jsou doplněny výzvami odporu, potřebou bránit identitu a způsob života českého národa.

Tyto symboly mnozí považují za vlastní, jelikož se identifikují jako Češi (Havlíček, 2015, s. 494-498). V tomto se Leff staví do opozice s tím, že v roce 2013 ani polovina Čechů nepociťovala hrdost ze své národnosti (Leff, 2016, s. 172). Jak tedy mohla propuknout taková míra nacionalismu, kterého bylo využito proti imigrujícím i stávajícím muslimům? Jednak lze předpokládat, že k vyvrcholení migrační krize, kdy se skutečně stala hlavním tématem české společnosti, došlo asi rok po tomto průzkumu, a až tehdy se mohla islamofobie rozvinout do takových měřítek, kdy na ni začalo být hlasitě upozorňováno jak politiky, známými osobnostmi, tak i akademiky. Další možnou interpretací je možnost, že by se mohlo jednat o reakci na volební úspěch hnutí ANO 2011, či kombinaci těchto dvou možností.

Silné názorové proudy proti islámu a muslimům lze v České republice vysvětlit pomocí pojmu názorový vůdci (opinion leaders). Například na facebookových stránkách Islám v České republice nechceme, publikuje nové příspěvky omezený počet administrátorů. Tyto administrátoři se dají chápat právě jako názoroví vůdci, kteří vytvářejí nebo prezentují názory, které nekriticky následují a šíří jejich stoupenci (followers) (Havlíček, 2015, s. 495).

Vývoj negativního postoje k islámu v České republice se dá také popsat pomocí teorie Kennetha Thompsona, který uvádí pět stádií morální paniky (Havlíček, 2015, s. 500-501):

1. nějaký jev je definován jako hrozba proti zájmům a hodnotám společnosti (např. démonizace muslimů)
2. pomocí médií je tato hrozba jasně prezentována (velká migrační krize z islámských zemí)
3. dojde k prudkému rozvoji veřejného zájmu o danou hrozbu (z problému se stane společenské téma, které zajímá většinu populace)
4. na toto dění začnou upozorňovat a odpovídat vlivné osobnosti a úřady (uzavírání hranic, vrácení uprchlíků, rétorika na demonstracích apod.)
5. panika ve společnosti ustoupí a postupně zanikne nebo povede ke změnám ve společnosti (dnes můžeme mluvit o postupném ústupu paniky v ČR na toto téma, další vývoj událostí však ukáže, zda ještě může dojít ke společenské změně)

Veřejné odmítání islámu a nepřátelské chování vůči muslimům může mít podle budoucích předpokladů různého vývoje. Buď to muslimové budou ustupovat ze svého náboženského přesvědčení a praktik, tedy společenský nátlak nebude mít žádný vliv, nebo se přikloní ke své víře ještě více z důvodu napadání jejich náboženské identity. Poslední možnost se podle posledních výzkumů nejčastěji prokázala jako pravdivá (Havlíček, 2015, s. 536-537).

Islamofobie může od poměrně neškodných forem pomluv a obav z muslimů vést až k extrémním činům. V roce 2015 se v USA odehrál případ vraždy tří mladých muslimských studentů. S islamofobií je tento případ spojen kvůli motivaci vraha, který byl původně soused již zmíněných studentů. Vrah své oběti za studenty nepovažoval, viděl je jako cizince, nepřátelé, kteří v USA neměli co dělat. Podezření si vrah pravděpodobně vypěstoval díky samotnému vzezření studentek, které nosily hijab, muslimský šátek. Je možné, že obavy z islámu a muslimů se spolu se stereotypy staly výbušnou směsí, než došlo k samotné vraždě.

Další společný znak, který vrah vykazoval, bylo vlastenectví (Beydoun, 2018, s. 23-27). Tyto činy jsou považovány za činy z nenávisti. Později se však došlo k závěru, že zločiny z nenávisti nemusí být páčány z nenávisti samotné, ale například kvůli předsudkům a přesvědčení o nepřátelství muslimů či jiných skupin. Tyto skupiny také odmítají přizpůsobivost islámu s dalšími vírami a kulturami, protože ženy jsou touto vírou utlačovány, že je islám celkově primitivní a není možné ho změnit, jako se například změnilo křesťanství vydáním Nového zákona. V online prostoru se pak islamofobie projevuje snahami o provokace, různými druhy obtěžování a dokonce i výhrůzkami. Tyto útoky vytváří pro muslimy negativní prostředí, a i ve svých domovech se potom cítí být pod společenskými útoky. Útoky ale nekončí za monitory sociálních sítí. Toto chování se přelévá do skutečného světa, kde muslimové čelí verbálním a fyzickým útokům, kde se pak cílem stávají i mešity (Zempi, Awan, 2016, s. 1-9).

2.5 Důvěra

S nástupem moderní doby dochází k trendu snižování důvěry v druhé lidi. Ve Spojených státech amerických už od 60. let 20. století dochází k poklesu důvěryhodnosti k druhým a o tři desetiletí později, když byl výzkum zopakován, došlo k poklesu o 28%, přičemž je nutné zmínit, že k největšímu poklesu přispívají mladí dospělí. Jelikož je Česká republika založena na pro-západních hodnotách jako je materialismus a svoboda jednotlivce, bylo by možné očekávat podobný trend u mladší populace. Mladší respondenti by tedy mohli druhým lidem věřit méně než starší respondenti, a to bez ohledu na náboženství, ke kterému se hlásí či k vyznání druhých (Flanagan, 2013, s. 162).

3. METODOLOGIE

Úkolem tohoto výzkumu bylo zjistit, jakou má v náboženské sféře roli skupinová identifikace, míra fundamentalismu, předsudky o náboženstvích a asimilace vliv na konání veřejného dobra lidmi pobývajícími na území České republiky. Výzkumem jsem chtěl odpovědět na výzkumnou otázku: Jak příslušnost k náboženské skupině ovlivňuje interakce mezi náboženskými skupinami? Jak to tak povětšinou bývá, ani můj výzkum nešel podle prvotního plánu. Původní metodou měl být experiment ve stylu programu, který by simuloval Public-Good Game. Po připojení respondentů na doménu měli být seznámeni s pravidly hry a vyplnit dotazník základních informací o své osobě. Poté měli vyplnit dotazník důvěry k jednotlivým náboženstvím, se kterými měli hrát. Program by následoval scénáře, které měli simulovat rozdávačné, průměrné nebo lakomé spoluhráče. Tito fiktivní spoluhráči by dostali náhodně přiřazené náboženství, které by s kombinací úrovně štědrosti pro respondenty vytvářeli i náhodné stereotypy. Po dokončení všech kol hry měl být znovu nabídnut dotazník, ve kterém by se odrazila změna v pohledu na danou náboženskou skupinu, podle toho jak by s respondentem spolupracovali – zajímalo by mě tedy, jak pozitivní/negativní zkušenost mezi náboženskými skupinami dokáže změnit šanci na opakování vstřícného chování k druhým i ve skutečném veřejném prostoru a společnosti.

Toto více interaktivní prostředí mělo zajistit větší uvěřitelnost Public-Good Game, ale z mnoha důvodů jako je časová, finanční náročnost či samotná absence schopností realizovat projekt v takovém rozsahu, aby byl uspokojivější, od původního návrhu upustil. Místo toho jsem se rozhodl pro dotazníkové šetření, u něhož se mi povedlo najít způsob jak realizovat experiment, a navíc ještě zakomponovat další otázky týkající se veřejného dobra, nad kterými jsem do té doby ani neuvažoval.

3.1 Dotazníkové šetření

Usoudil jsem, že nejlepším výzkumným nástrojem v mé situaci bude dotazníkové šetření (vzor v přílohách), a to pomocí internetových stránek Click4Survey. Tato služba nabízí dostatečné množství (i druhů) nástrojů, díky kterým mohu snadno vytvořit prostředí experimentu pro své respondenty. Abych vyloučil jakékoliv další faktory, které by mohly ovlivnit pohled respondentů na náboženské skupiny, se kterými v experimentu interagovali, jim byly prezentovány pouze jejich vírou. Předpokládal jsem, že pokud bych prezentoval navíc ještě druh vztahu, jaký by tyto skupiny měly s respondentem, došlo by k upřednostnění vztahu před náboženskou příslušností.

V úvodu jsem respondenty oslovil a prezentoval jim účel dotazníku, který budou vyplňovat, seznámil jsem je s časovou náročností a přibližnou strukturou, nechal je zvolit gender, věk, vyznání a ujistil je o anonymizaci všech jejich odpovědí. Při výběru genderu jsem se rozhodl zvolit označení „pohlaví“, jelikož z mé dosavadní zkušenosti genderových studií vím, že většina obyvatel (obzvláště těch nábožensky založených) neuznává rozdělení biologického a sociálního pohlaví. Šlo tedy o ústupek výzkumníka, který chtěl předejít potencionálnímu nedorozumění ze strany věřících a nevěřících respondentů. Pro všechny případy jsem však zanechal možnosti volby jiné pohlaví/nechci odpovídat. V samotné práci už pracuji se sociálním pohlavím – genderem.

Dotazníkové šetření bylo sestaveno na principu pomoc a hra. V části Pomoc respondenti volili reakce na 9 situací, týkajících se rozhodnutí o provedení pozitivních či negativních akcí vůči jednotlivým náboženským skupinám. Jednalo se o variace finančního daru pro různé účely nebo vyjádření pozitivního či negativního postoje vůči náboženským skupinám skrze různé akce. Tato část je tedy one-player game, jak jsem již výše uvedl. Druhá část Hra obsahovala vysvětlení pravidel Public-Good Game a zároveň uváděla příklad investic a výnosů pro lepší pochopení. Hra obsahovala 7 otázek, které představovaly situaci v běžící strategické hře. Pro zlepšení orientace respondentů byly otázky situované do začátku, středu a konce hry. První otázka nabízela volbu neovlivněnou částkou, která v ostatních otázkách byla druhou veličinou mající vliv na respondentovu odpověď. Kromě částky to bylo samozřejmě náboženské vyznání. V dalších otázkách respondenti reagovali na kombinaci dvou zmíněných ukazatelů. Předpoklad byl, že se mohli rozhodnout spolupracovat podle štědrosti druhých hráčů, přičemž tato spolupráce měla být vychýlena kvůli důvěře či nedůvěře a předsudkům o spoluhráčích. Celé dotazníkové šetření se skládalo z úvodního formuláře, kombinace hry a pomoci pro čtyři náboženské uskupení.

Předpokládané přístupy respondentů pro kooperaci byly inspirovány modely Kosfelda a Siemense. Ti uznávají existenci dvou typů zaměstnanců: sobecký a podmínečně spolupracující. Jelikož jejich myšlenka souvisí s inter-podnikovou spoluprací, je možné v tomto zaměstnaneckou spolupráci transponovat na obecnou spolupráci, v našem případě

Public-Good Game. Sobecký typ respondenta bude tedy spolupracovat pouze tedy, pokud je vidina finanční odměny vysoká. Druhý typ by mohl pokračovat ve spolupráci, i když vidina finančního zisku není tak vysoká. Od těchto respondentů lze tedy předpokládat, že budou v Public-Good Game přispívat víc než první typ, i když dojde ke zklamání z poklesu příspěvku spoluhráčů po kole, ve kterém všechny strany bohatě investovaly do banku (Kosfeld, Siemens, 2011, s. 24-25).

Náboženská uskupení byla zvolena pouze jako komplexnější prvky ze dvou důvodů: jeden byl zmenšení kvantity proměnných, které by různé náboženské proudy a uskupení spadající pod jednotlivé náboženské celky vytvořily, druhý důvod znamenal, že předmětem této práce není rozbor všech náboženských směrů, které by bylo následně nutné ve výsledcích interpretovat. Mimo to by to vytvořilo velkou nepřehlednost a projekt mohl přerůst do nerealizovatelných měřítek. Vyznání, která byla součástí her a výběru v úvodním dotazníku bylo křesťanství, islám, judaismus a ateismus. Pro všechny případy jsem ještě pro výběr nechal pole „jiné“, ve kterém mohli respondenti zvolit vyznání, které nebylo k dispozici.

Pokud mluvíme o nevěřících, v našem výzkumu o ateistech, jsem si vědom, že přesné vymezení většiny obyvatel České republiky by spíše blížilo nęcismu, tedy víře ve vyšší nespécifikovanou moc, kterou však nepovažují za Boha. Jiné esoterické směry by samozřejmě mohly následovat, ale to bych tuto práci zaměřil spíše náboženskému vymezení Čechů, což by nebylo pro tuto práci vhodné. Jedná se o velice složitou problematiku, kterou rád přenechám profesionálům v oboru. Termín ateismus byl zvolen ze stejného důvodu, z jakého nebyly rozváděny ostatní náboženská uskupení – pragmatismus. I když mnoho Čechů věří v nespécifikovanou vyšší moc, označuje se za ateisty. Velmi konkrétní vymezení nepřislušnosti k institucionálním náboženstvím je pro tento výzkum nadbytečné, jelikož má zkoumat veřejné dobro mezi náboženskými skupinami, tyto skupiny zase k těm, kteří se nezařadí do náboženských skupin, referují se jednoduše jako nevěřící. I přes tento krok se našlo 7 respondentů, kteří se neidentifikovali jako ateisté a vyjádřili se tak slovně, že nemají žádné vyznání, či se nehlásí k náboženským organizacím.

3.2 Kódování

Při analýze výsledků jsem musel vytvořit systém, díky němuž budu moci spočítat, jak moc přívětivé chování měli respondenti při interakci s druhými vyznáními v sekci Pomoc. Za každou vstřícnu odpověď nebo vyhnutí se negativním akcím jsem respondentovi přičetl bod, za jakoukoliv odmítavou odpověď či negativní akci jsem nepřičetl bod žádný. Konkrétně se bod přičítal za půjčení finanční hotovosti na vlak, zastání se někoho, kdo je napadán jak fyzicky, tak verbálně, darování jakkoliv velké částky na opravu budov, vyslechnutí a potenciální možnost koupě náboženského či náboženství odmítajícího textu. Absence jakékoliv snahy zasáhnout či ovlivnit výstavbu náboženských nebo jiných budov, podepsání petice vyjádření zájmu o daný problém a možnosti podepsat petici v případě souhlasu, příspěví jakékoliv částky pro náboženskou obec při účasti modlitby, neodmítavý nebo vstřícny postoj k potencionálnímu imigrantovi do České republiky. Všechny další reakce byly hodnoceny za nula bodů. Maximum, kterého mohl respondent

dosáhnout u jedné sekce Pomoc bylo 9 bodů. U všech čtyř to bylo dohromady 36. Absolutní minimum bodů, které mohl respondent získat bylo 0.

V sekci Hra se respondenti zúčastnili Public-Good Game. Každý z nich během jedné hry mohl přihodit 700 Kč a hrál celkem čtyři hry. Celkově tedy jeden účastník výzkumu mohl přihodit až 2800 Kč. Jelikož se situace a částky v každé hře opakovaly, tak jedinou proměnnou byla náboženská příslušnost spoluhráčů. Je nepochybné, že každá změna přihazování do banku byla odpovědí předsudků nebo jimi zesíleného odmítavého postoje k některým náboženstvím. Zajímalo mne, kolik respondenti z různých náboženských skupin dohromady za všechny čtyři hry přihodili peněz a jakým skupinám je přihazovali. Můj předpoklad je alespoň malý projev islamofobie, tedy pokud se respondenti nehlásili k islámu, muslimům přihazovali méně než ostatním skupinám. Mimo jiné předpokládám největší rozdíl přihazování do banku u ateistů. Vycházím tak z nepříslušnosti k náboženským skupinám. Mimo to považuji za samozřejmost soudržnost náboženských skupin, tj. že respondent, který se řadí do jedné skupiny, bude přihazovat více do banku pro členy stejné skupiny.

Pro validní porovnání byla výsledná data, ať už získané body za Pomoc či investované peníze ve Hře přepočtena tak, aby částka odpovídala poměru na jednoho respondenta v každé náboženské skupině. Právě proto jsou výsledky zobrazené níže s malými hodnotami. Body jsou z pravidla do deseti a investované peníze v okruhu několika stovek. Tímto upozorněním jsem chtěl předejít nesrovnalostem, ke kterým by mohlo dojít.

4. Výsledky a interpretace dat

Dotazníkové šetření probíhalo během května 2020. Zájem o participaci projevil 465 respondentů, ale jen část se odhodlala se průzkumu účastnit. Dotazník úspěšně vyplnilo 145 respondentů a dalších 97 jeho vyplňování v průběhu vzdalo. Tyto údaje naznačují, že dotazníkové šetření mělo mnohem větší potenciál, kterého bohužel nebylo dosaženo. Jedno z možných vysvětlení, které se nabízí je příliš dlouhý dotazník, a to s průměrnou délkou odpovědi 13 minut a 20 vteřin. Pro další výzkum bude potřeba pilotního výzkumu, který by zajistil, že cenný potenciál výzkumného nástroje nebude zbytečně promrhán. Návratnost 31% hodnotím jako dostačující s tím, že výzkumníkova nedostatečná zkušenost připravila tento výzkum o desítky respondentů, kteří mohli vyplňování dotazníku dokončit.

Hypotézy:

H1: Náboženské skupiny budou preferovat pomoc a spolupráci s těmi, kdo sdílí stejnou vyznání

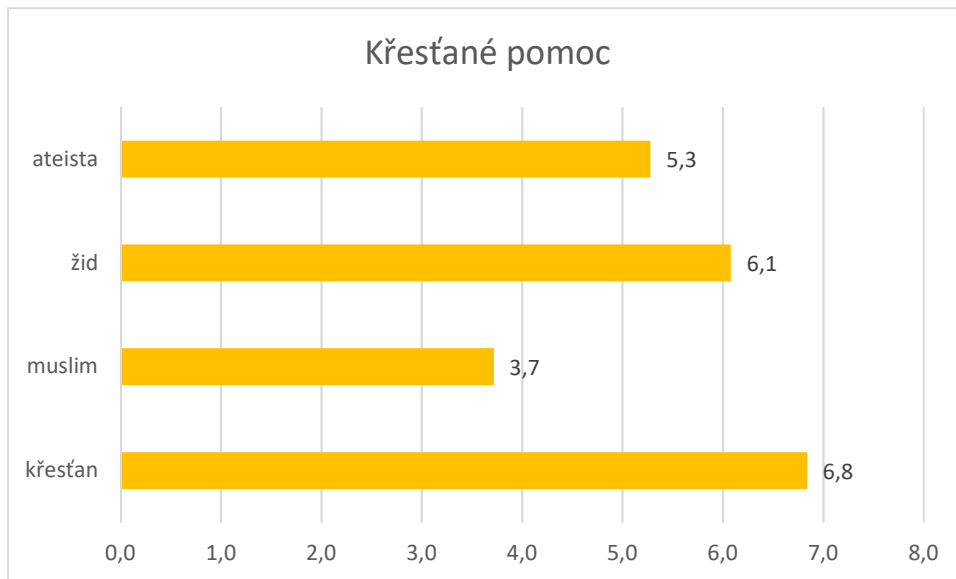
H2: Islamofobie se projeví u všech skupin kromě muslimů

H3: Mladší respondenti budou méně důvěřiví vůči druhým, a budou s nimi méně ochotni spolupracovat a pomáhat jim

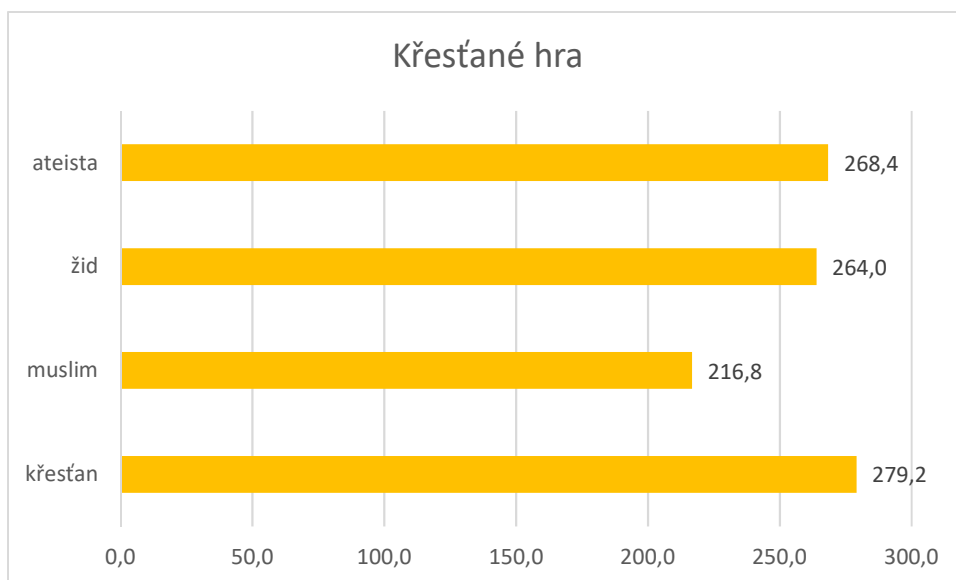
4.1 Křesťanství

Jaký měli křesťanští respondenti vztah s ostatními náboženskými skupinami a jak se jejich chování promítlo do jejich konání? Dotazníkového šetření se zúčastnilo 25 respondentů, kteří se identifikovali jako křesťané. Výstupy od respondentů, kteří se hlásí ke křesťanství, straní těm, kteří se také identifikují jako křesťané. Křesťané tedy během sekce pomoc získali nejvíc bodů, ale také ve hře bylo do banku vloženo nejvíc finančních prostředků. Díky historické zkušenosti jsem předpokládal, že židé a křesťané, kteří spolu dlouhá staletí okupovali evropský kontinent jako dvě nejrozšířenější víry (štěpení křesťanství necháváme stranou), budou mít nejvřelejší interakce v každé sekci experimentu. V sekci pomoc tomu tak skutečně bylo, židé byli hned po vlastních druhou skupinou, ke které křesťanští respondenti byli nejvíce ochotni pomáhat v různorodých situacích. Ve hře už ale tento rozdíl nebyl tak patrný. S malým rozdílem byli ateisté ti, kterým křesťané pomáhali nejvíce. V těsné blízkost za nimi byli židé. Tento rozdíl je ale tak minimální, že s sebou přináší otázku, jak je možné, že se pomoc a finanční příspěvky liší v těchto poměrech? Měli bychom přece očekávat stejný poměr u obou částí experimentu. Jedinou proměnnou, která se změnila, jsou peníze. Je tedy možné, že křesťané při ekonomických aktivitách nacházejí společnou řeč s ateisty právě proto, že se jedná o vzájemný business a pravděpodobně předpokládají, že ateisté budou materialisticky orientovaní. Jelikož Public-Good Game byla typem hry, ve které se všichni účastníci snažili maximalizovat svůj zisk, stali se ateisté pomyslnými obchodními partnery pro dosažení vzájemného finančního zisku.

Muslimové byli náboženskou skupinou, ke které křesťanští respondenti projevovali nejmenší důvěru ve všech částech experimentu. Jak v sekci pomoc tak v sekci hra body a investované finanční částky hluboce zaostávaly za ostatními skupinami. Největší rozdíl se však vyskytnul v otázkách pomoci. Podle teoretických podkladů a výsledků lze tedy předpokládat, že se jedná o projev islamofobie. Zdá se, že otázka interakce s úmyslem vykonat veřejné dobro směrem k muslimům je větší překážkou než vzájemně výhodná ekonomická spolupráce. Tento trend je možné vysvětlit materialistickou orientací respondentů, kteří i když jsou křesťané, jsou silně ovlivněni společenskými hodnotami ve společnosti, ve které žijí. Podle toho můžeme usuzovat, že společenský vliv na hodnoty jednotlivců byl větší, než vliv křesťanských hodnot na respondenty. Samozřejmě je otázkou, zda tito křesťané jsou ve větší interakci s jednotlivými křesťanskými obcemi nebo jejich vyznání pro ně, ať už z jakéhokoliv důvodu, není důvodem pro aktivní účast v náboženské komunitě, která by na ně mohla v budoucnu mít vliv ohledně jejich hodnotového systému. Můj předpoklad by byl snížení materiálního vlivu, pro takovéto zjištění však nebyl tento výzkum navržen. Troufám si říci, že se jedná o velice zajímavý námět pro další výzkum a v budoucnu by mohl být realizován.

Graf 1 Křesťané pomoc

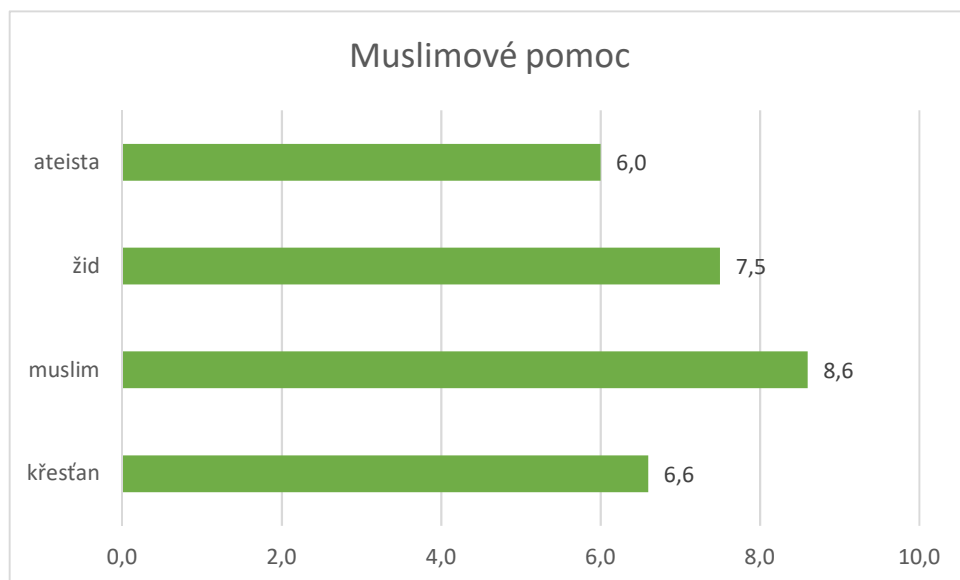

Graf 2 Křesťané hra

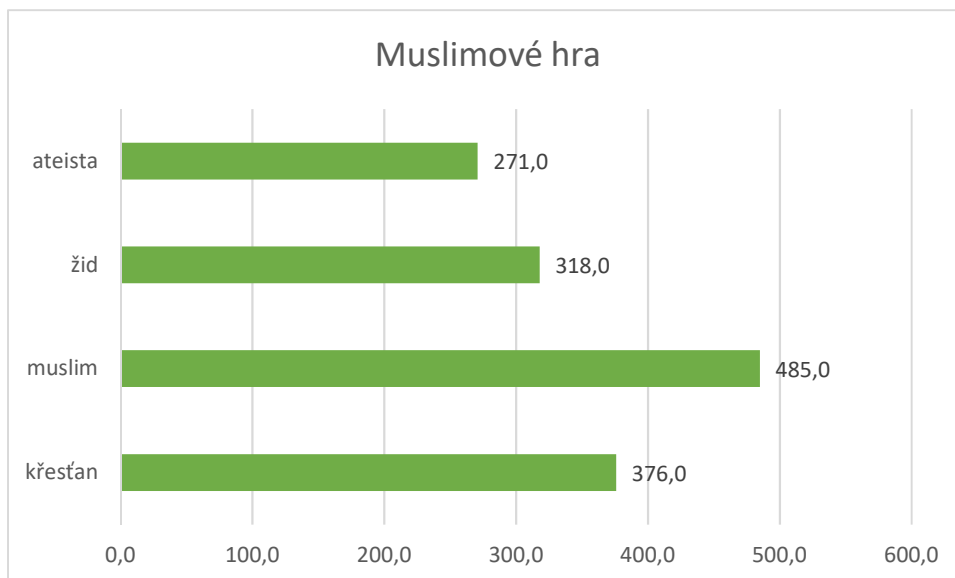
4.2 Islám

Experimentu se zúčastnilo 10 respondentů, kteří se identifikovali jako muslimové. Opět se potvrdilo, že skupina respondentů hlásící se k islámu straní všem, kteří se k islámu hlásí také. K těmto lidem projevili největší shovívavost, byli jim nejvíce nápomocní, šetří a při Public-Good Game do společného banku přispěli nejvíce peněz v porovnání s ostatními náboženskými skupinami. Jsou různé konflikty, které na druhé straně světa mají vliv na náboženské skupiny po celém světě. Židé byli v průběhu let pronásledováni vyznavači mnoha různých náboženství. V moderní historii, v souvislosti se založením Izraele došlo ke globálnímu ochlazení vztahů mezi židy a muslimy. Na základě tohoto reálného precedentu jsem tedy předpokládal, že pomoc nabízená židům muslimy bude na velmi nízké úrovni. Jediná další skupina, která se podle mé predikce mohla dostat na nejnižší příčky pro všechny

náboženské skupiny, byli ateisté. Tuto predikci jsem podložil argumentem, že je pravděpodobnější spolupráce mezi institucionálně založenými náboženstvími, než konglomerací nevěřících, kteří buď nevěří či víru považují za individuální záležitost a neslučují se v náboženských komunitách. Výsledky experimentu mě však opět překvapily. Muslimští respondenti byli nejvíce ochotní pomáhat právě židům. V druhé části experimentu však opět dochází ke změně. Nejvíce hned po vlastní skupině muslimové vkládali do banku v případě, kdy hráli s křesťany. Je zajímavé, že muslimové jsou ochotnější více pomáhat židům než křesťanům, záhy se však jejich pozice vymění, pokud má dojít k ekonomické spolupráci. Sníženou ochotu spolupracovat s židy se dá vysvětlit antisemitismus, podpořený předsudky o židech a penězích. Větší tendenci pomáhat židům ovšem nedokáži vysvětlit. Rozhodně si myslím, že důvod k takovému konání by měl být náležitě prošetřen, jelikož tento neočekávaný výsledek boří představu nepřívětivých vztahů mezi muslimy a židy, pramenící z aktuální nábožensko-politické situace na blízkém východě. Předpoklad náklonosti a ochoty ekonomicky spolupracovat u muslimských respondentů splnil očekávání. Nejmenší počty bodů a množství peněz přispěných do společného banku připadl na ateisty.

Graf 3 Muslimové pomoc

Graf 4 Muslimové hra

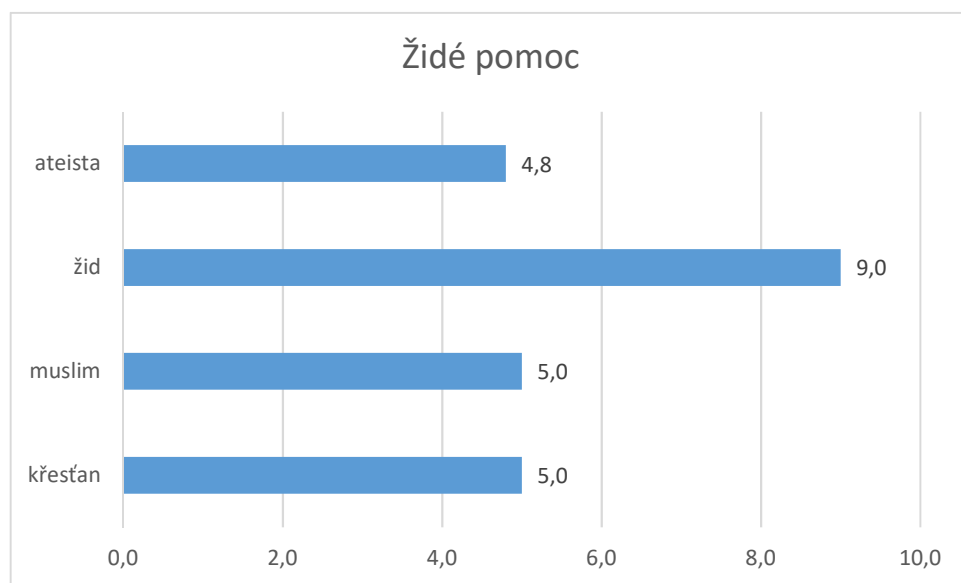
4.3 Judaismus

Experimentu se zúčastnilo 5 respondentů, kteří se přihlásili k judaismu. Opětovně se verifikovalo, že židé nejvíce stranili těm, kteří se hlásili ke stejnému náboženskému vyznání jako oni. To, čím se však židovští respondenti různili od ostatních náboženských skupin, bylo, že v sekci pomoc, byli nejsoudržnější s příslušníky vlastní skupiny v porovnání se všemi skupinami celého experimentu. Tento výsledek jsem nepředikoval, což bych nyní označil za chybu. Vysvětlení nabízí skutečnost, že židé jsou po mnoho staletí velice perzekvované náboženství, které je po celém světě cílem extrémistů. Ve 21. století je kladen v západních zemích velký důraz na ochranu židovských minorit. Tato priorita v ochraně židovských menšin byla ale vykoupena miliony obětí holokaustu před a během druhé světové války nacistickým Německem. Na středním východě po založení Izraele došlo k několika válečným konfliktům, které židovský stát vedl proti zemím s majoritní muslimskou společností. Tyto historické nesnáze pravděpodobně mají efekt extrémní soudržnosti židů napříč všemi kontinenty. Samozřejmě je možné, že negativní postoj k židům na středním východě je spíše orientován na izraelské židy, tento předpoklad však nelze potvrdit ani vyvrátit, jelikož aktuálnost konfliktů nedovoluje získat časový odstup na analýzu situace v regionu pomocí expertů na související problematiku.

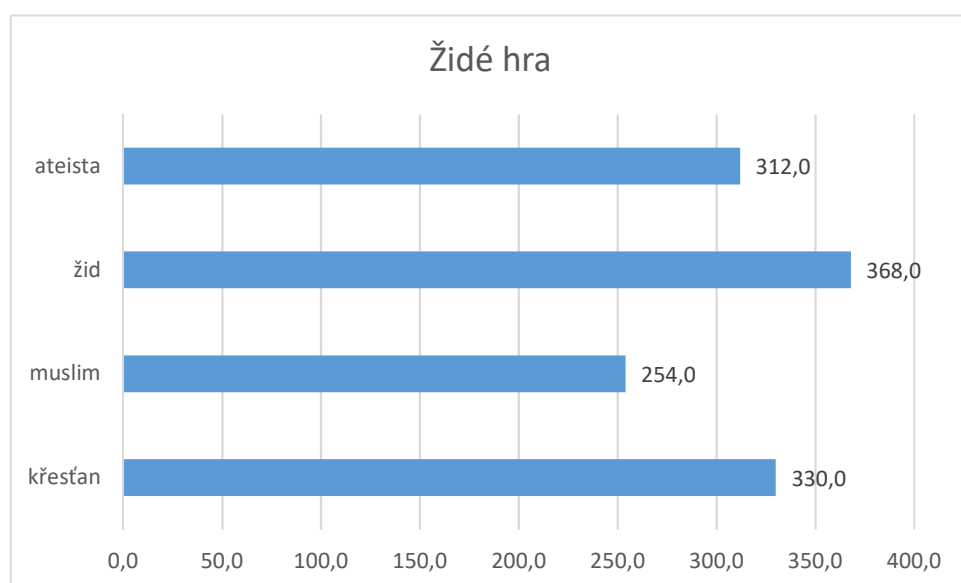
Pokud však tyto historické křivdy mají takový vliv na soudržnost, co potom náboženské skupiny, které byli či jsou ještě v dnešní době agresorem? Z výsledků části experimentu zaměřujícího se na pomoc můžeme pozorovat velmi nízkou ochotu pomáhat jak muslimům, tak křesťanům. Obě náboženství byla vyhodnocena se stejnou ne/ochotou pomáhat. Ateisté se umístili těsně za nimi. Židovští respondenti tedy jako jediní hodnotili ostatní náboženská uskupení podobně, ale zároveň nízkou, blízko nevěřícím. Tento fenomén se u dalších náboženských skupin nevyskytl. Můžeme tedy předpokládat, že posílení vzájemné sounáležitosti židů si vyžádalo daň na solidaritě s ostatními skupinami.

Při účasti židovských respondentů v Public-Good Game došlo opět k odlišnému vývoji, než v případě pomoci. I v této části experimentu židé stranili při hře druhým židům

a investovali do banku více než při hře s jinými vyznáními. Při snaze o vzájemný ekonomický zisk opět došlo ke změně strategie ve spolupráci. Investování do banku s křesťany a ateisty následovalo těsně za osoby stejného vyznání. Vzhledem ke složitosti vztahů mezi židy a dalšími náboženstvími, je mnohem složitější určit, zda se pokles zájmu o investice s muslimy dá považovat za islamofobii. To co je ale jasně prokazatelné, je pokles zájmu o vklad do banku při hře s muslimy. Je zajímavé, že při měření ochoty pomoci se získané body muslimů, křesťanů i ateistů pohybovali na velmi nízkých hodnotách. V případě hry však nelze mluvit o větším rozdílu v naměřených hodnotách, snad s výjimkou muslimů. Jediné vysvětlení, které se nabízí, a je v souladu s vysvětleními výše je, že židovští respondenti očekávají větší nepřízeň z řad těch, kdo vyznávají islám. Důvodem můžou být konflikty v nedávné době a stále trvající napětí spojené s Izraelem a muslimskými zeměmi v jeho okolí.

Graf 5 Židé pomoc

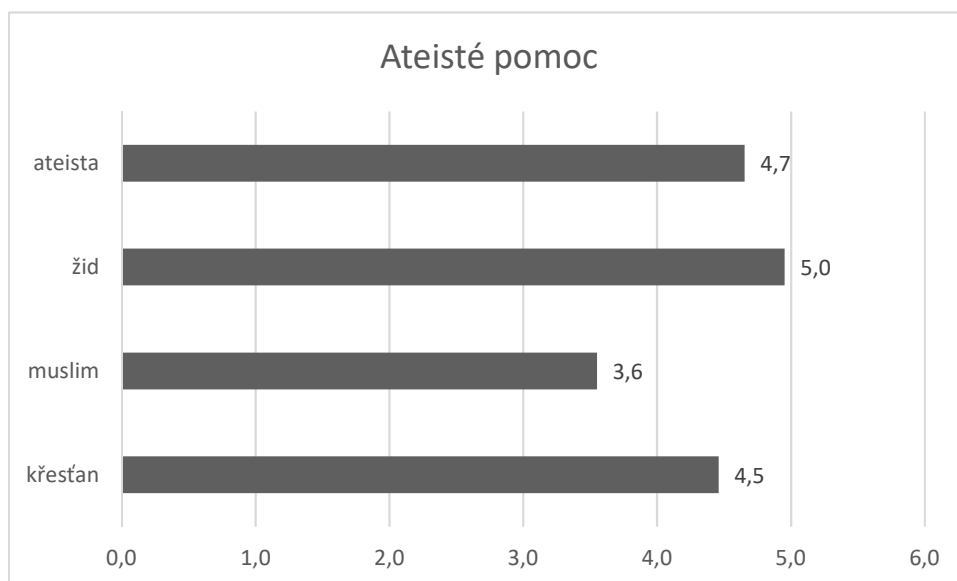
Graf 6 Židé hra

4.4 Ateisté

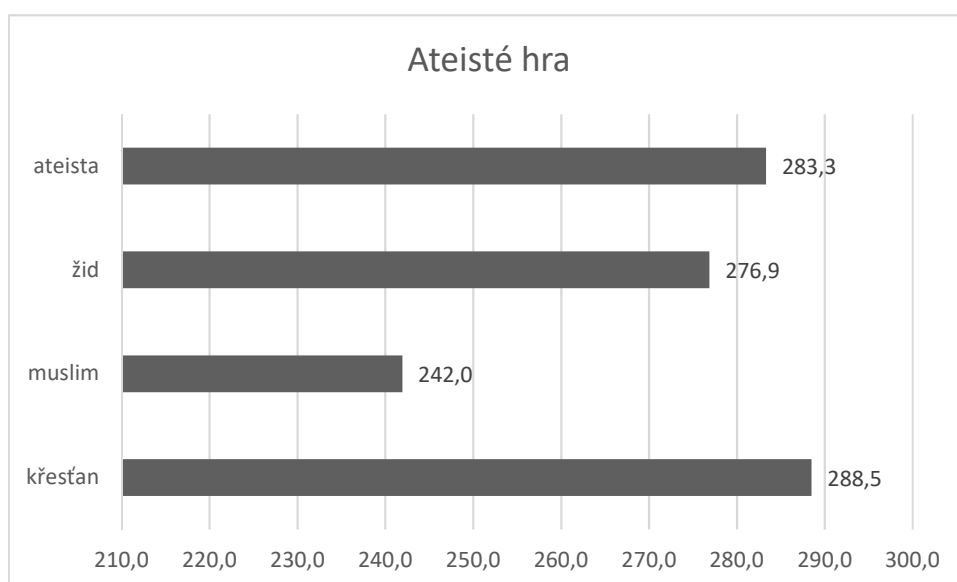
Experimentu se zúčastnilo 87 respondentů, kteří se přihlásili k ateismu. Jak jsem se zmínil výše, i když ne všichni respondenti hlásící se k ateismu jsou skutečně ateisty, důležitým vymezením této skupiny bylo neinstitucionální uskupení a individuální pojetí víry, které se neslučuje s tradičními náboženstvími, jaké známe. Na základě těchto předpokladů jsem tedy očekával větší absenci sounáležitosti jedinců s vlastní skupinou, jelikož se v souvislosti s individuálnější přístupem k víře nedá hovořit o semknutosti v kontrastu s ostatními náboženskými skupinami, které se účastnily experimentu. Tato absence sounáležitosti se potvrdila hned v první části experimentu pomocí. Ateisté byli jedinou skupinou experimentu, kteří nestavili další ateisty jako prioritu pro sounáležitost oproti dalším náboženským skupinám. Největší ochotu pomáhat ateisté projeví židům, přičemž ateisté byli hned druhou skupinou a sounáležitost s křesťany byla těsně za nimi. Rozdíl mezi nákloností těchto třech skupin byl však velmi malý. Celkový počet bodů značící ochotu pomáhat byl oproti náboženským skupinám, které mají větší institucionální zastoupení ve společnosti výrazně menší.

Ochota investovat do banku při hře opět vykazala změnu strategie uvažování. Nejvíce byli ateisté ochotni investovat při hře s křesťany. Hned po nich následovali ateisté a židé. Zde můžeme pozorovat prvky antisemitismu, pravděpodobně podpořeny předsudky o židech a penězích. Dobrou zprávou je, že se nejedná o příliš velký statistický rozdíl ve vztahu k druhým skupinám. Mimo to ochota židům pomáhat byla největší oproti druhým skupinám, můžeme tedy tvrdit, že předsudky vůči židovské populaci v Česku jsou ze strany většinové české společnosti na ústupu. Zůstávají pouze některé předsudky, které s ohledem na jejich ekonomické zaměření nejsou faktorem, který by v České republice naznačoval exkluzi či ohrožení židovské minority.

Pokud však mluvíme o islamofobii, je jasně prokazatelné, že přístup k muslimům je spíše negativní. V obou částech experimentu ateisté vyjádřili neochotu pomoci, tak ekonomicky spolupracovat s těmi, kdo se hlásí k islámu. Došlo však k rozdílnému přístupu u každé části experimentu. Očekával jsem, že se islamofobie u ateistů projeví spíše skrze ochotu pomáhat muslimským obyvatelům. Chladnější vztah se však ukázal při ochotě vzájemné ekonomické spolupráce. Dlouho jsem se snažil najít možné vysvětlení tohoto fenoménu, bohužel se mi nepodařilo přijít na možný důvod zvolení této strategie přístupu k muslimům. Vzhledem k tomu, že aktuální společenská situace nepřeje pozitivnímu vztahu s muslimy, měl by se další výzkum zaměřit na důvody menší ochoty ekonomické spolupráce oproti ochotě pomáhat muslimským obyvatelům. Pokud by se podařilo odhalit precedent takového společenského chování, mohlo by to přispět k dalšímu stupni porozumění jednání obyvatel spojeného s islamofobií, což by bylo vzhledem k aktuálním společenským dilematům pozitivním krokem vpřed, ve jménu ideálů západního světa.

Graf 7 Ateisté pomoc

Graf 8 Ateisté hra

4.5 Islamofobie

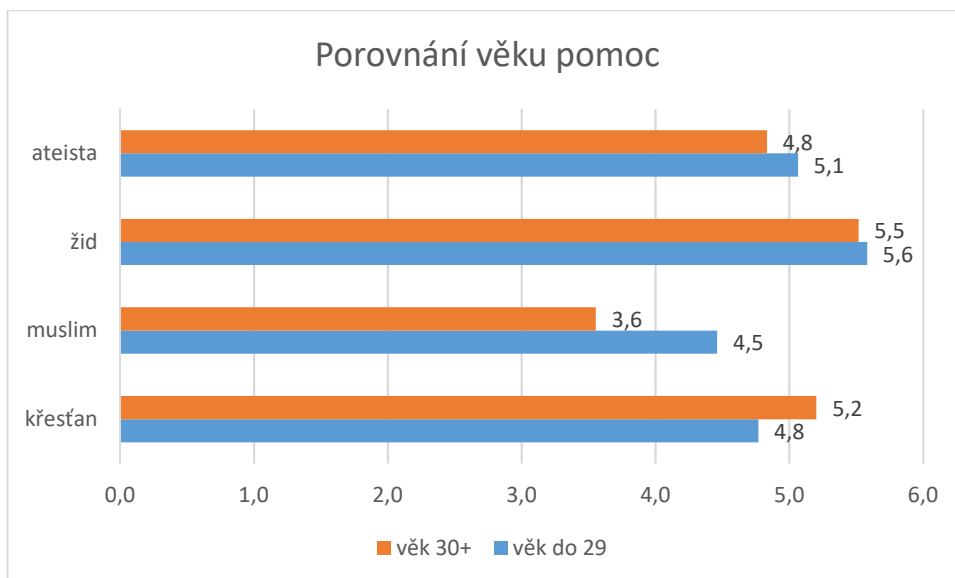
Výsledná data experimentu spolu s následnou analýzou jasně prokázala islamofobní tendence v české společnosti. Výjimkou jsou samozřejmě samotní muslimové, kteří podle očekávání stranili těm, kteří vyznávali jejich víru, stejně jako jiné institucionálně zřízené náboženské skupiny. Ateisté byli skupinou, která podle predikcí odmítala muslimy nejvíce. Přesto ještě křesťanští respondenti vykazovali stejné pocity nedůvěry k muslimům. Tento výzkum tedy opět empiricky potvrdil výskyt islamofobie v České republice. Pokud k výsledkům přihlídneme s tvrzením Havlíčka, že nepřívětivost k muslimským obyvatelům vytvoří pocit ohrožení jejich identity, nelze očekávat zvýšené asimilační tendence muslimů, natož odvracení od jejich víry. Dochází k přesnému opaku a ti, kteří se podílejí na vytváření

negativních společenských nálad vůči islámu, nevědomě zamrazují proces začleňování muslimů a muslimských imigrantů do české společnosti a posilují jejich víru, díky pocitu ohrožení jejich vlastní identity.

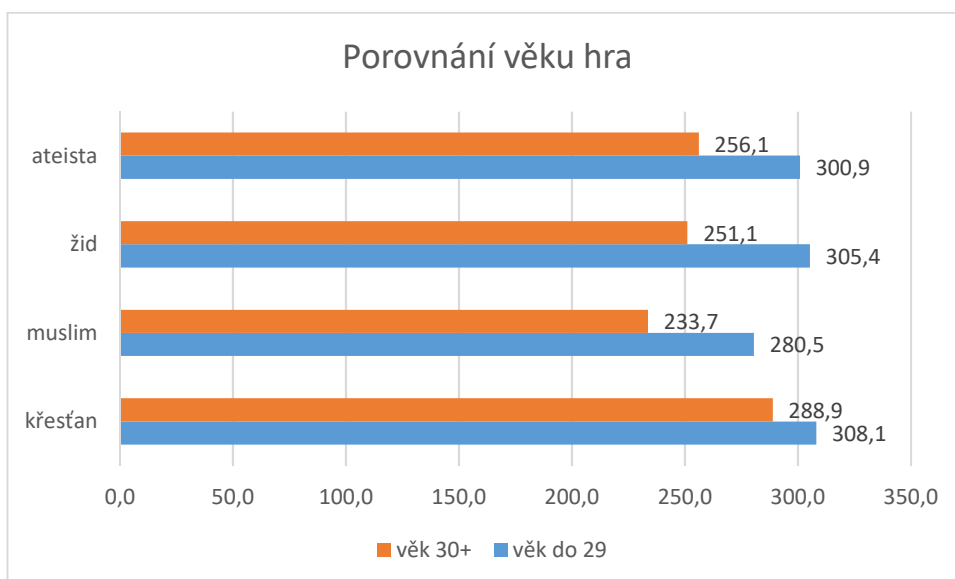
4.6 Materialismus a věk

Podle předpokladů Flanagana, ze kterých vycházím, by mladší dospělí měli být více ovlivněni materialismem, což by se mělo projevit menší mírou důvěry v ostatní lidi. Za následek menší důvěry v druhé považují menší ochotu pomáhat i ekonomicky spolupracovat za vidinou vzájemného zisku. Do kategorie mladších dospělých jsem začlenil první dvě věkové kategorie respondentů – do 20-ti let a 21-29 let. Předmětem kritiky mé volby rozsahu věku by mohlo být, že téměř 30 letý člověk už nedá považovat za mladého dospělého. Důvod, proč jsem nezvolil jemnější stupnici věku respondentů, byl trend moderní doby, studia. Mnoho studentů opouští školu okolo 23 až 25 let, a teprve tehdy nastupují do svého prvního zaměstnání. Podle mého názoru je adekvátní vytvořit dostatečnou časovou mezeru určenou pro budování vlastní kariéry a skutečně samostatného života pro vysokoškolské absolventy.

V části experimentu pomoc došlo k vyvrácení předpokladu, že mladí dospělí mají menší důvěru k lidem obecně. Jejich ochota pomáhat náboženským skupinám byla na obdobné úrovni, jako pro respondenty starší 30-ti let. Naopak starší kategorie respondentů byla náchylnější k předsudkům spojených s muslimy. Můj předpoklad pro druhou část experimentu byl, že pokud se do interakcí s náboženskými skupinami připočítají peníze, mělo by dojít k potvrzení Flanaganova předpokladu. Porovnání výsledků první část experimentu ve mně už však vytvořilo pochybnosti o tom, že se tak skutečně stane. A nemýlil jsem se. Respondenti do 30-ti let byli mnohem ochotnější vkládat peníze do banku než jejich starší protějšky. Zajímavé je, že v případě Public-Good Game je rozdíl ve výsledcích ve prospěch mladších respondentů značnější než v kategorii pomoc. Flanaganovy předpoklady tak byli falzifikovány, ale to není jediné zjištění, které se naskytlo. Podle všeho jsou respondenti do 30-ti let skutečně motivovaní více materialismem než jejich starší protějšky, to však vede k větší snaze dosahovat zisku, a to jakýmkoliv způsobem. Tím myslím to, že jsou ochotnější spolupracovat s jakýmkoliv skupinami, pokud to pro ně znamená ekonomický zisk. Mimo jiné má pravděpodobně větší vliv vzdělávání za důsledek větší ochotu pomáhat druhým, tento rozdíl však není natolik velký a v případě křesťanů došlo dokonce k opačné skutečnosti. To může být důsledkem neoblíbenosti křesťanské církve mezi mladými, ale opět se však jedná o velice malou výchylku, která nemusí znamenat nic zásadního. Kde byl rozdíl zásadnější, byla výše zmíněná větší ochota pomáhat muslimům v kontrastu proti starším respondentům.

Graf 9 Porovnání věku pomoc

Graf 10 Porovnání věku hra

4.7 Jiné vyznání

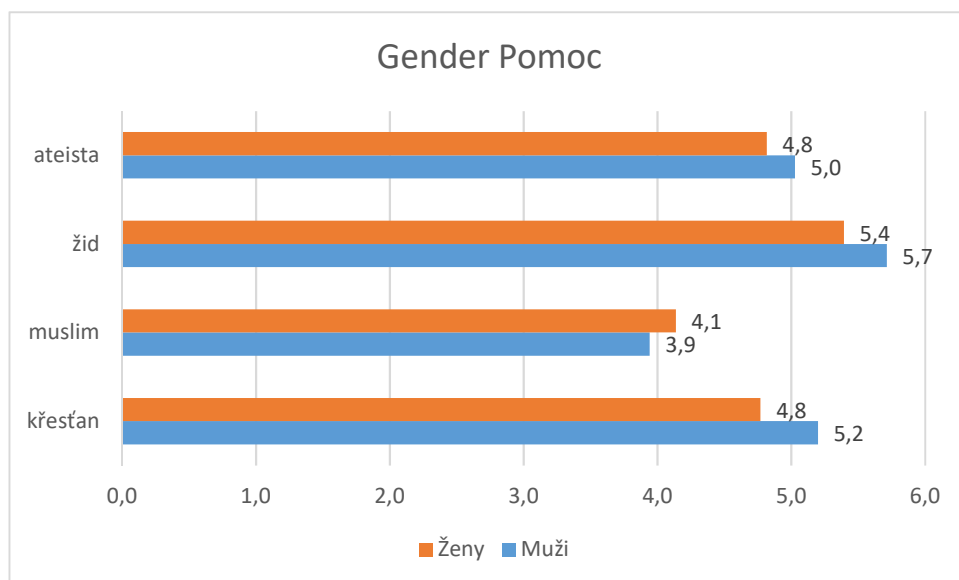
Podle předpokladů, většina respondentů, i když pravděpodobně nebyli ateisté, tuto možnost zvolila. V této nábožensky nesoudržné skupině se dle mých predikcí shlukují jak ateisté i něcisté. Celkem 18 respondentů v úvodním dotazníku zvolilo možnost „jiné“ náboženství. Velká část zahrnovala odpověď „žádné“ náboženství, což je samozřejmě vymezení ateismu. Je možné, že tito respondenti si nebyli vědomi definice ateismu nebo se nechtěli zařazovat ani k této skupině. Jeden respondent jako své vyznání uvedl „bez příslušnosti k náboženské organizaci“, což se dá považovat za ateismus, přesto by bylo potřeba detailnější odpovědi respondenta proto, abych ho mohl s jistotou zařadit k ateistům. Dále se zde vyskytnul křesťan, který se však nepřihlásil ke křesťanství výběrem jejich náboženské skupiny, jelikož podle jeho vlastních slov nebyl pokřtěný. Ve vzorku se vyskytli

i něcisté, kteří svou víru definovali slovy „věřím ve vyšší moc, ale v žádné náboženství“. K mému překvapení se mezi respondenty vyskytl i animista. Další respondent jako svou víru uvedl „víra v přírodu a karmu“. Mimo to se zde vyskytl i zastánce pantheismu, což je spíše myšlenkový směr než náboženství.

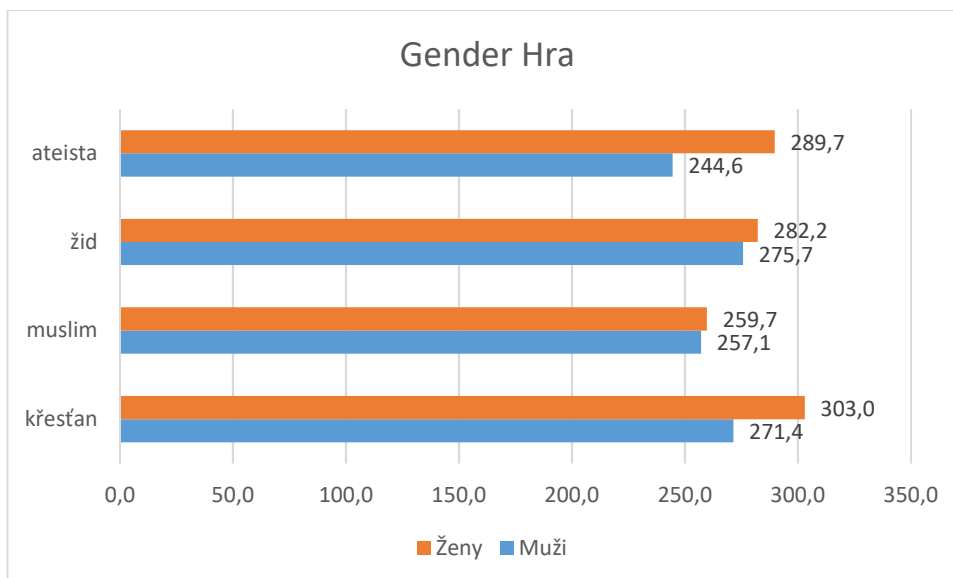
4.8 Gender

I když předmětem této práce nebyly genderové otázky, při analýze výsledků se ukázala zajímavost, kterou jsem se rozhodl začlenit do analýzy výsledků této práce. Vyplývá, že muži byli ochotnější pomáhat druhým než ženy, jelikož stereotypní představa o ženách je, že jsou přívětivější a mají větší tendenci pomáhat, či se starat o druhé. K opačnému efektu došlo pouze v případě pomoci muslimům, takže lze předpokládat, že mužská část populace je o něco náchylnější k islamofobii. Rozdíly ve výsledcích sekce pomoc jsou však velmi malé a je tedy možné, že jejich význam není tak zásadní jak by se mohlo zdát.

Pro odhalení skutečné významnosti těchto korelací by bylo potřeba uspořádat další výzkum. Během Public-Good Game to byly ženy, které byly ochotné do banku investovat více než jejich protějšky. V tomto případě můžeme mluvit o menším dopadu předsudků na náboženské skupiny v rámci ekonomické spolupráce. Je zajímavé porovnávat obě části experimentu a zjišťovat, že stereotyp větší ochoty k druhým a nižší míra stereotypizace náboženských skupin se projevuje právě až při snaze dosáhnout ekonomického zisku a nikoliv při nezištné pomoci. Stále přemýšlím o tom, jaký důvod by k tomu mohl vést, ovšem ani v odborné literatuře se mi nepodařilo nalézt odpověď.

Graf 11 Gender pomoc

Graf 12 Gender hra

4.9 Výchytky v odpovědích

Při analýze dat experimentu jsem narazil na několik věcí, které se vychylovaly od předpokládaných odpovědí. Například došlo k podobnému fenoménu, jako byl fenomén Jedi při sčítání lidu v České republice z roku 2011, když jeden z respondentů popsal svou víru jako Sith. Další specifickou odpovědí k náboženské příslušnosti bylo „vlastní náboženství“. Jelikož respondent blíže nespecifikoval svou víru, mohu jen přemýšlet nad tím, jaké jsou aspekty jeho víry. Poslední specifickou odpovědí k náboženské příslušnosti, kterou lze považovat za raritu bylo „vyznávání veverek“. Respondent však uvedl, že takto jedná pouze z důvodu pobavení se se svým kamarádem, ale jinak se identifikuje jako ateista. Je zajímavé, že někdo kdo se považuje za ateistu, má potřebu takovéto odpovědi. O motivech pro odpověď těchto respondentů se lze jen dohadovat.

Předpokládal jsem, že odpověď na pohlaví „Jiné/nechci odpovídat“ nebude mít příliš zastánců v řadách respondentů. A skutečně, jen jeden respondent se neidentifikoval jako muž ani jako žena. Co se týče jeho úspěšnosti v experimentu, musím uvést, že zisk bodů byl skutečně minimální a hotovost vložena do banku byla nula. Ovšem nutno konstatovat, že z důvodu nedostatečného množství dat není validní z těchto výsledků jediného respondenta tvořit jakékoli závěry ohledně transgender jednotlivců.

5. ZÁVĚR

V bakalářské práci jsem si dal za cíl zjistit vliv příslušnosti k náboženským skupinám na interakce s druhými lidmi. Prostřednictvím experimentu a kvantitativního šetření (dotazník), jsem poodhalil nápomocné tendence jednotlivých náboženských skupin.

Analýza výsledku ověřila dva ze tří výsledků. Většina výzkumných předpokladů tedy byla potvrzena. První předpoklad byl, že náboženské skupiny budou preferovat pomoc členům jejich vlastní skupiny oproti skupinám jiným. Během interpretace výsledků se tento předpoklad potvrdil u náboženských skupin, které byly ucelené. Naopak u neucelené skupiny ateistů, která se dá považovat spíše za shluk nevěřících než náboženskou skupinu, nebyla preference lidí stejného vyznání prioritou. Přesto byli ateisté druhou volbou s nevelkým statistickým rozdílem. Jelikož ateisté nejsou náboženskou skupinou, lze první předpoklad výzkumu potvrdit. Sounáležitost s vlastní skupinou je fenomén, který se ve společnosti vyskytuje už od nepaměti. Výsledky výzkumu však zdůraznily podmínku, která je zásadní – skupina musí nejen sdílet stejné přesvědčení, ale musí být institucionálně zakotvena. Ateisté (i něcisté), kteří sdílí podobné názory, nejsou sdruženou skupinou a nepraktikují koordinované rituály spojené s jejich vírou. Dají se tak zahrnout spíše k myšlenkovým proudům nebo filosofickým přesvědčením, než k plnohodnotným náboženským skupinám.

Islamofobie se během posledních let, stala součástí každodenní reality v západních zemích. Výsledky experimentu skutečně potvrdily výskyt odmítání pomoci či jakékoliv spolupráce s muslimy. Lidé, kteří veřejně odmítají muslimy kritizují velmi často asimilační problém s vyznavači islámu. Avšak nevědomky tím zastavují jejich asimilační procesy z důvodu pocitu ohrožení jejich vlastní identity. V této situaci lze mluvit o sebenaplňujícím se prorocství. Mluvení o asimilační neúspěšnosti muslimů zabraňuje další asimilaci i těch, kteří už se do společnosti dokázali v průběhu let dobře začlenit.

Předpokládal jsem, že mladší respondenti budou podle slov Flanagana méně důvěřiví, a alespoň v první části experimentu projeví neochotu pomáhat druhým. Výsledky však byly velice překvapivé. Mladší lidé nejenomže jsou ochotni pomáhat o něco více než jejich starší protějšky, ale pro vidinu ekonomického zisku jsou ochotni spolupracovat prakticky s kýmkoliv bez ohledu na jeho vyznání. Druhý fenomén byl očekávatelný, díky tomu že teorie, z níž předpoklad vychází, je založena na vlivu materialismu na mladší jedince. Vliv materialismu na jednání mladších respondentů se tedy potvrdil, ovšem nepotvrdilo se, že by materialismus měl také vliv na důvěru. Původní předpoklad se tedy nepotvrdil.

Tento výzkum potvrdil strategické chování členů náboženských skupin, mimo jiné ale i fenomén, který má negativní vliv na aktuální situaci ve společnosti. Společnost si navíc problémy spojené s muslimy prohlubuje charakterem jejich vlastní reakce. Podle těchto zjištění by bylo nejlepším způsobem podpoření asimilace zamezení negativních akcí vůči muslimskému obyvatelstvu v západních společnostech. I když k těmto snahám již nějakou dobu dochází, jsou proti islamofobii nedostačující. Můžeme tak jen doufat v brzký pozitivní vývoj ve společnosti.

Pozitivním zjištěním výzkumu bylo, že mladší lidé jsou sice více materialisticky založení než jejich starší vrstevníci, rozhodně však vykazují menší množství akcí založených na předsudcích. Zásluhu lze přiložit větší vzdělanostní aspiraci a digitální propojenosti světa.

Pokud mluvíme o validitě výsledků, je bez pochyby jisté, že by výzkum potřeboval mnohem větší výzkumný vzorek. Při velikosti vzorku o 145 respondentech je potřeba brát výsledky výzkumu s rezervou. Bylo by mnohem vhodnější, kdyby vzorek čítal několik desítek tisíc respondentů. To však nebylo vzhledem k různorodé náročnosti projektu možné. Pro budoucí výzkum vedený profesionály v oboru, by se dalo většího výzkumného vzorku bez větších problémů dosáhnout.

Náboženství i přes pesimistické prognózy zůstává součástí společností v sekularizovaných zemích. Je tedy potřeba ani v dnešní době nepodceňovat jeho vliv na společnost. Výsledky mého výzkumu prokazují jasný vliv příslušnosti k náboženským skupinám spojeného s předsudky na ochotu konat veřejné dobro či nikoliv, a konat dobro je pro společnost založenou na ideálech tolerantního soužití lidí z různých koutů světa zásadní.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Phalet, Fleischmann, Stojčić. „Ways of ‘being Muslim’: Religious identities of second-generation Turks.“ Amsterdam University Press 2012 [online]. [cit. 20.07.2019]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/j.ctt46mz12.12>

Voas, Fleischmann. „Islam Moves West: Religious Change in the First and Second Generations.“ Annual Reviews Stable [online]. 2012, 38 [cit. 24.07.2019]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/23254608>

Havlíček. „Kritika Islámu Na Českém Internetu – Možnosti Interpretace.“ UP Olomouc 2015 [online]. [cit. 23.08.2019]. Dostupné z: <https://www.scribd.com/doc/309336704/Kritika-islam-na-%C4%8Deskem-internetu-mo%C5%BEnosti-interpretace-P%C5%99ipad-facebookove-stranky-Islam-v-%C4%8Ceske-republice-nehceme>

Hardin. „One for All: The Logic of Group Conflict.“ Princeton University Press 1995 [online]. [cit. 4.3.2020]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/j.ctt7sd6q.7>

Sniderman, Hagendoorn. „When Ways of Life Collide: Multiculturalism and Its Discontents in the Netherlands.“ Princeton University Press 2007 [online]. [cit. 2.5.2020]. Dostupné z: <http://www.jstor.com/stable/j.ctt7t2dn.7>

Edwards. „Keywords for American Cultural Studies.“ NYU Press 2014 [online]. [cit. 5.5.2020]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/j.ctt1287j69.39>

Flanagan. „Teenage Citizens: Trust.“ Harvard University Press 2013 [online]. [cit. 7.5.2020]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/j.ctt2jbqcj.10>

Nešpor. „Religious Processes in Contemporary Czech Society.“ Czech Sociological Review [online]. 2004, 16(2) [online]. [cit. 6.5.2020]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/41132028>

Leff. „The Czech and Slovak Republics: Twenty years of Independence, 1993–2013.“ Central European University 2016 [online]. [cit. 8.5.2020]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/10.7829/j.ctt1kgqx1g.15>

ČSÚ. „Náboženská víra obyvatel podle výsledků sčítání lidu – 2011.“ [online]. [cit. 8.5.2020]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/nabozenska-vira-obyvatel-podle-vysledku-scitani-lidu-2011-61wegp46f1>

Payne, Brinkerhoff. „Negative Social Labeling: Some Consequences and Implications.“ University of Illinois Press [online]. 1978, 11(3) [online]. [cit. 9.5.2020]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/45224686>

Sherlock. „Religiosity as a Public Good.“ Cambridge University Press 2008 [online]. [cit. 10.5.2020]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/40072952>

Beydoun. „American Islamophobia: What Is Islamophobia?“ University of California Press 2018 [online]. [cit. 10.5.2020]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/10.1525/j.ctv1wxs79.5>

Zempi, Awan. „Islamophobia: Understanding Islamophobia.“ Bristol University Press 2016 [online]. [cit. 10.5.2020]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/j.ctt1t88zw7.5>

Bleich. „Defining and Researching Islamophobia.“ Middle East Studies Association of North America [online]. 2012, 46(2) [online]. [cit. 10.5.2020]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/41940895>

Kosfeld, Siemens. „Competition, cooperation, and corporate culture.“ Wiley on behalf of RAND Corporation 2011, 42(1) [online]. [cit. 8.5.2020]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/23046788>

Binmore. „Rational Decisions: Game Theory.“ Princeton University Press 2009 [online]. [cit. 8.5.2020]. Dostupné z: <http://www.jstor.com/stable/j.ctt7szmq.5>

Spiekermann. „Sort out Your Neighbourhood Public Good Games on Dynamic Networks.“ SpringerStable 2009, 168(2) [online]. [cit. 14.5.2020]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/40271235>

Resumé

In my Bachelor Dissertation „Náboženství a veřejné dobro“ I focus on how jurisdiction to religious group and prejudice to other religious groups affect willingness help each other and cooperate.

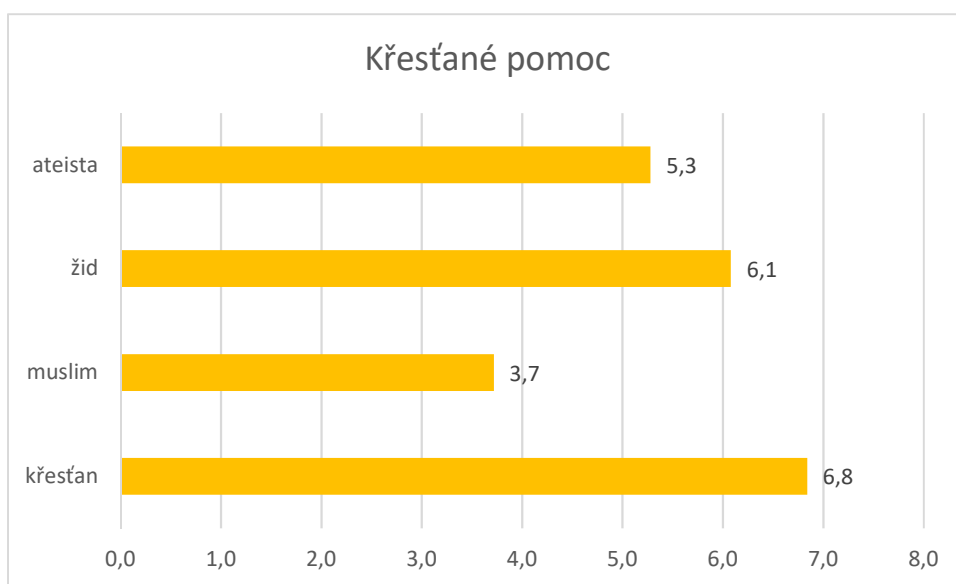
In theoretical part I describe group identification, rate of fundamentalism, prejudice connected to religion groups, external and internal labeling of religious groups, asimilation and mainly islamophobia.

In empirical part of dissertation is to find out how jurisdiction to religious group affects interactions between religious groups. The methodology describes the survey in which the research was made.

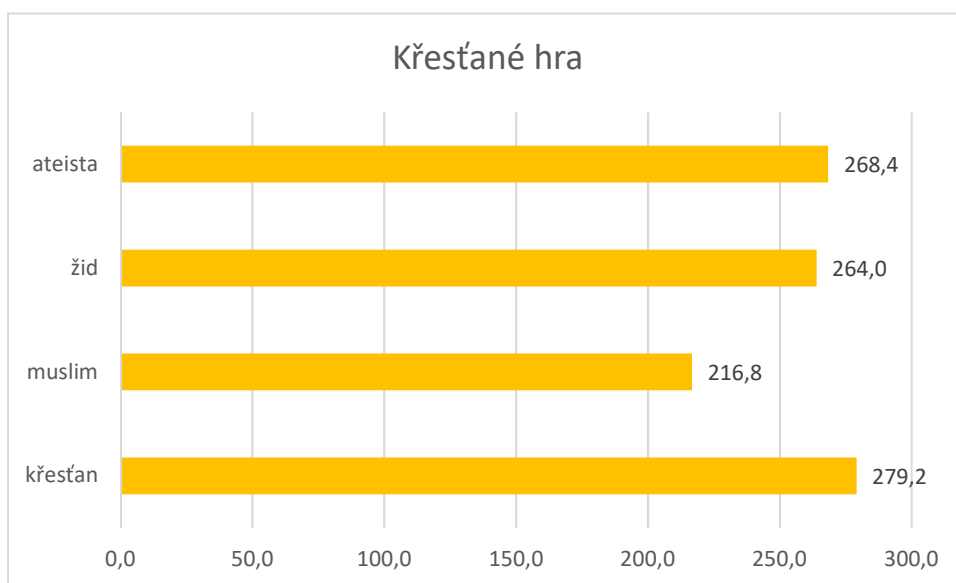
SEZNAM PŘÍLOH

Graf 1 Křesťané pomoc
Graf 2 Křesťané hra
Graf 3 Muslimové pomoc
Graf 4 Muslimové hra
Graf 5 Židé pomoc
Graf 6 Židé hra
Graf 7 Ateisté pomoc
Graf 8 Ateisté hra
Graf 9 Porovnání věku pomoc
Graf 10 Porovnání věku hra
Graf 11 Gender pomoc
Graf 12 Gender hra
Dotazník 1
Dotazník 2
Dotazník 3
Dotazník 4
Dotazník 5
Dotazník 6
Dotazník 7
Dotazník 8
Dotazník 9
Dotazník 10

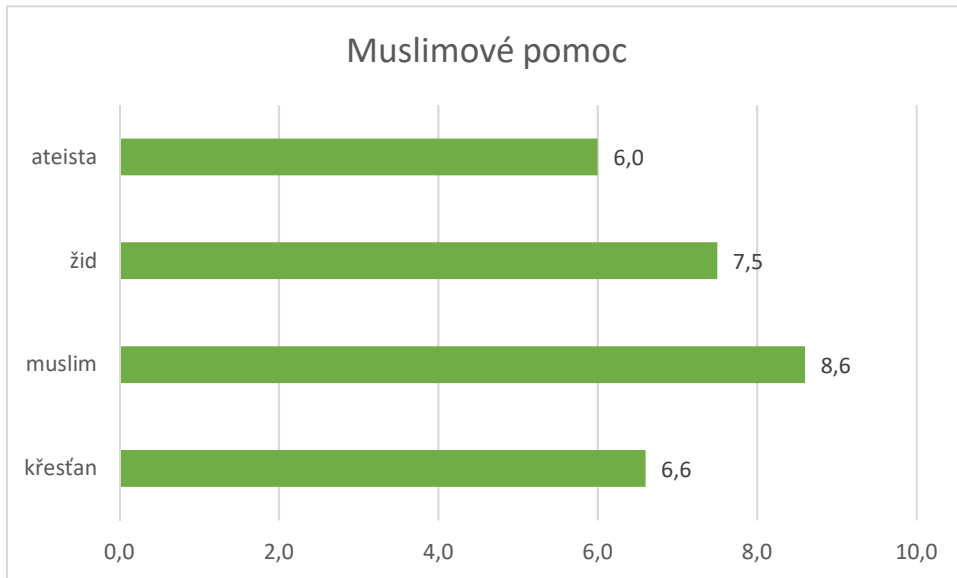
PŘÍLOHY

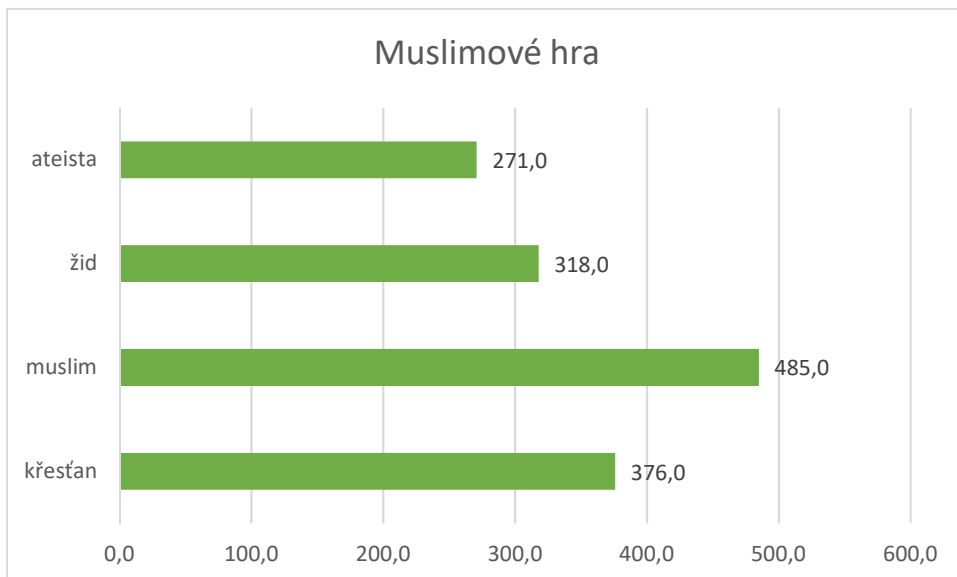
Graf 1 Křesťané pomoc

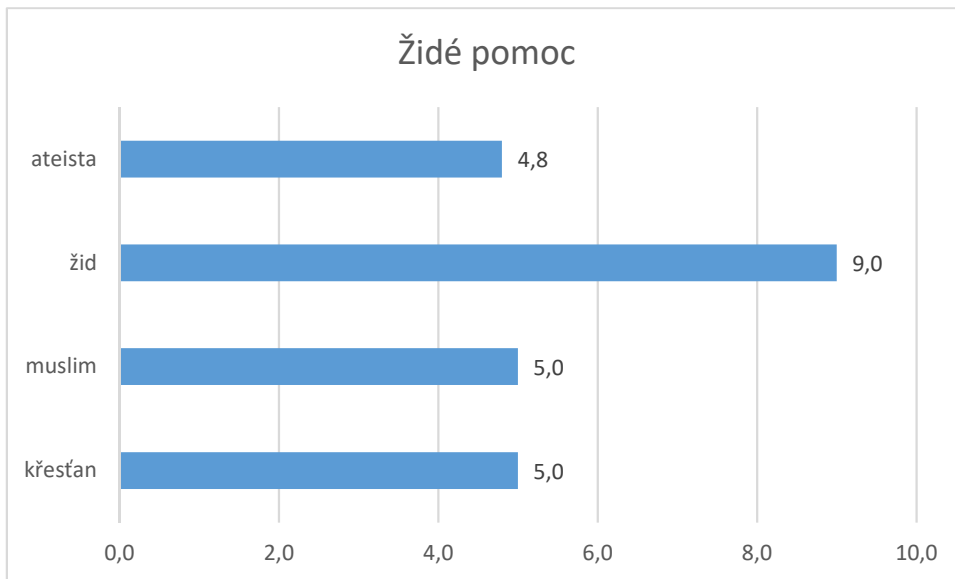
Graf 2 Křesťané hra

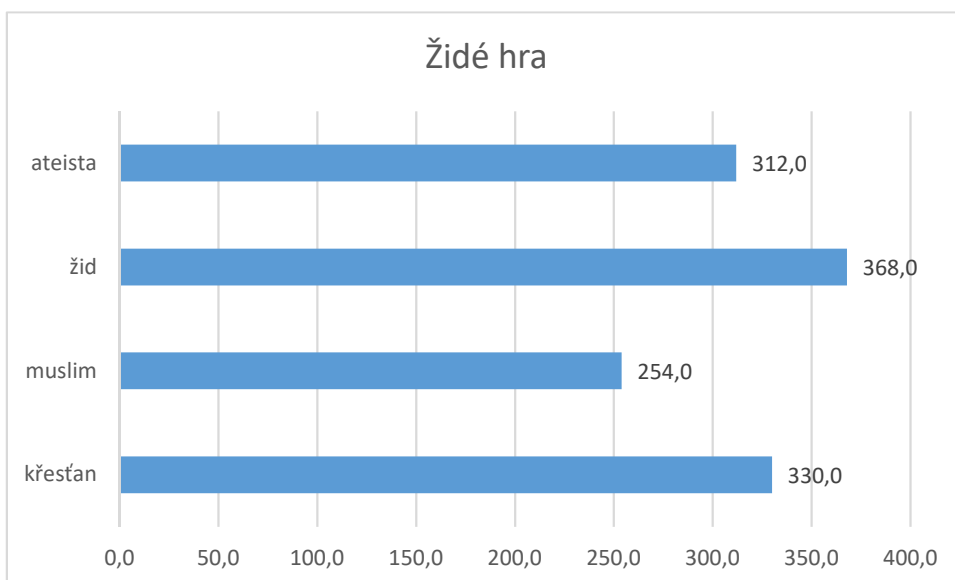
Graf 3 Muslimové pomoc

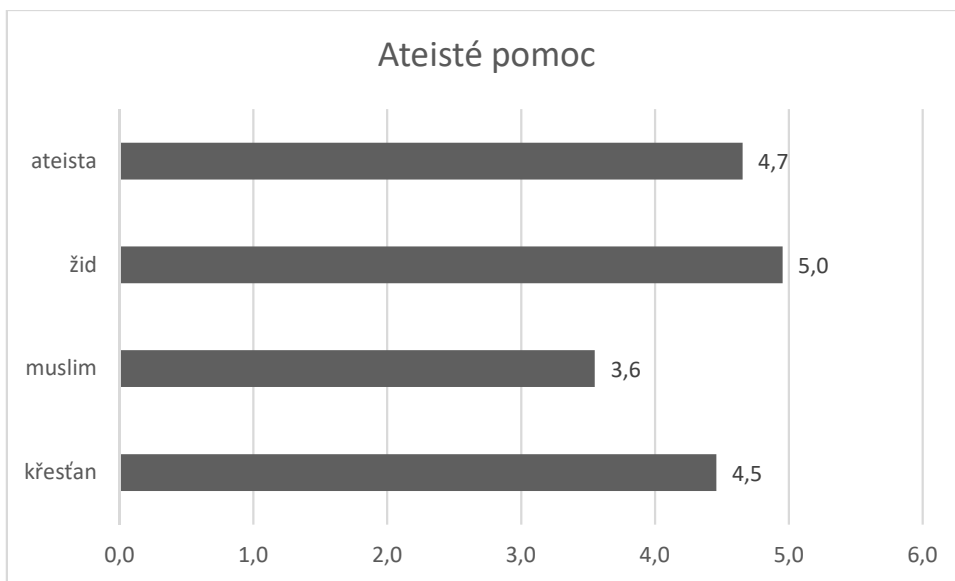
Graf 4 Muslimové hra

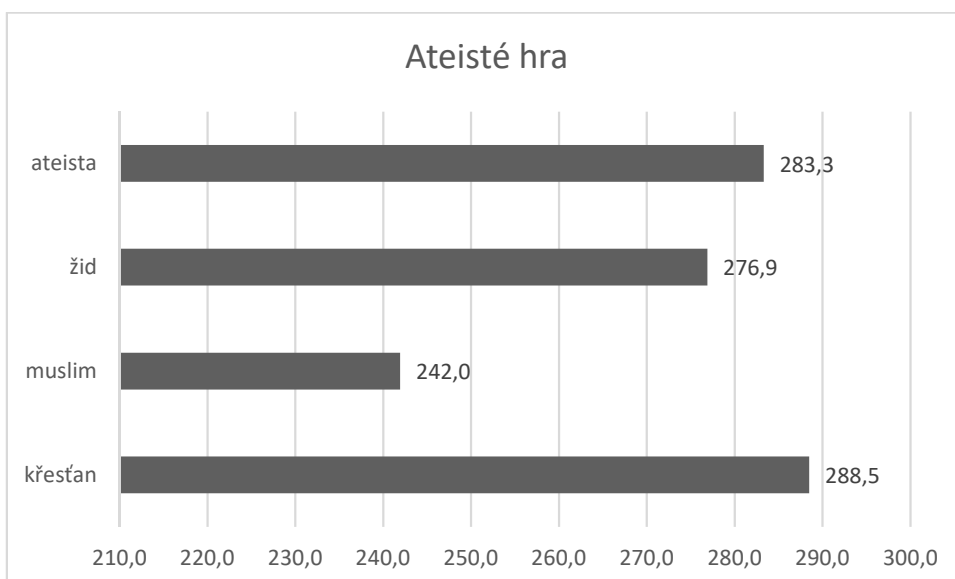
Graf 5 Židé pomoc

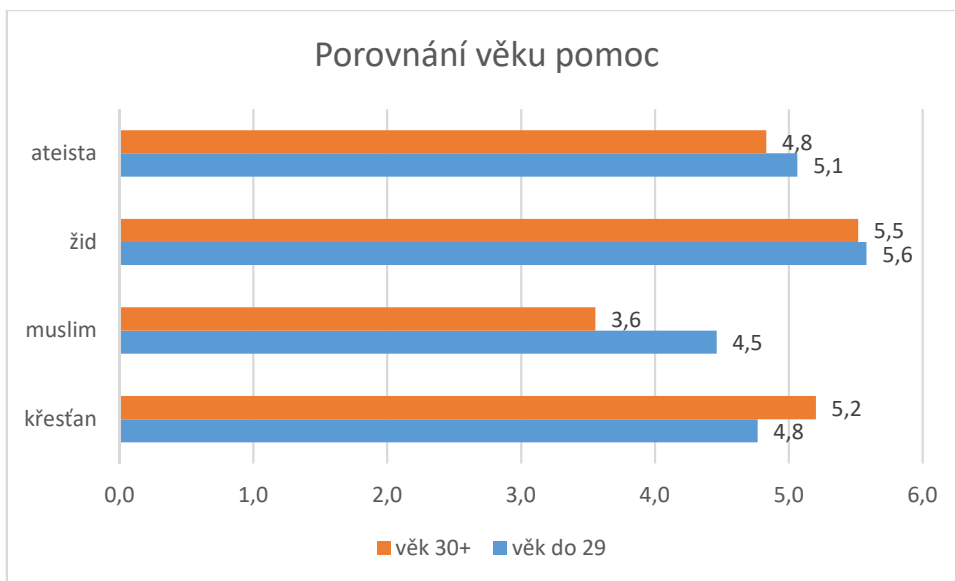
Graf 6 Židé hra

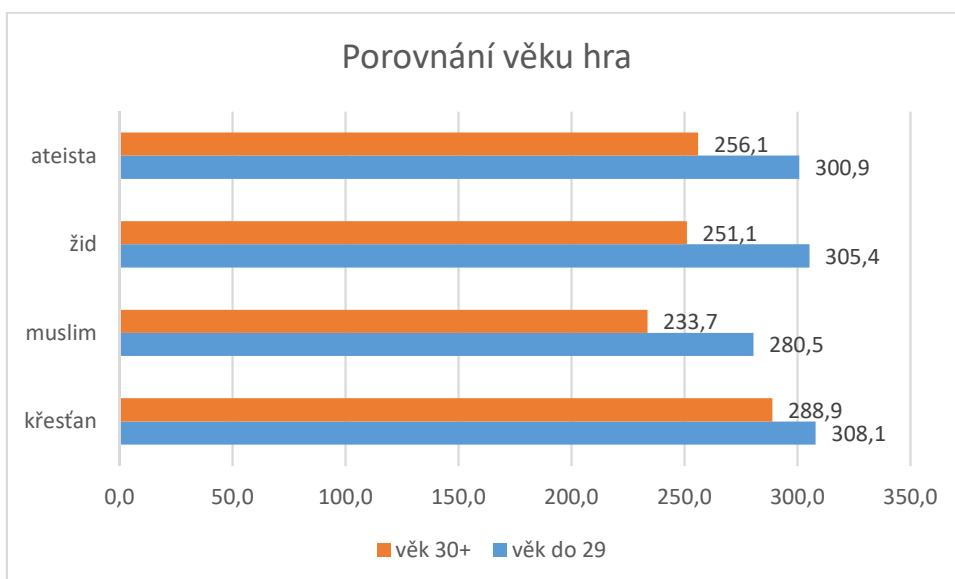
Graf 7 Ateisté pomoc

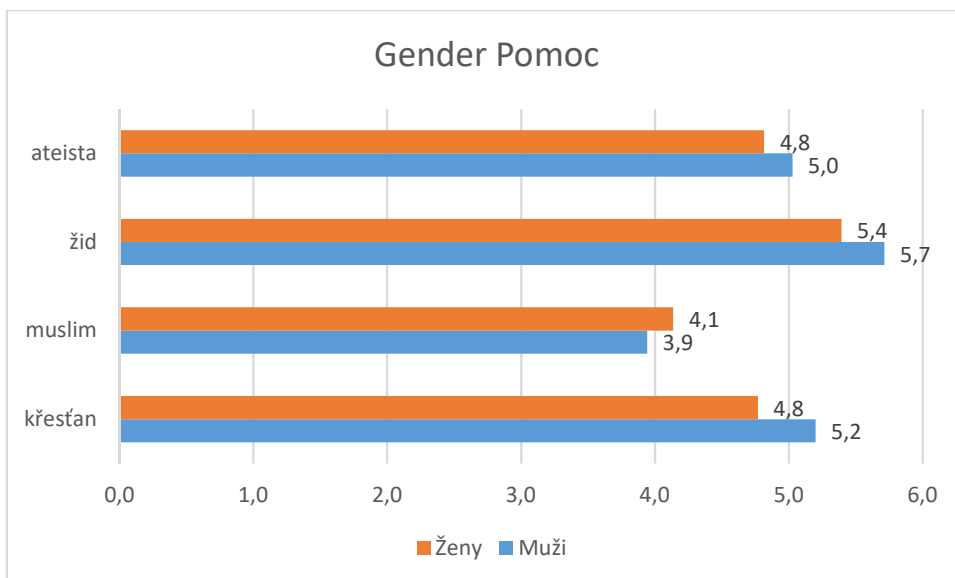
Graf 8 Ateisté hra

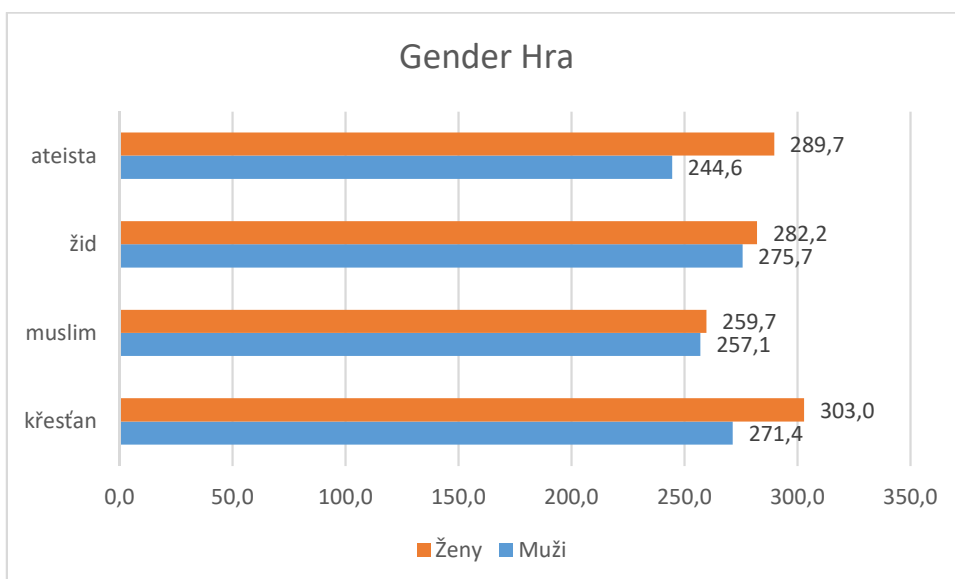
Graf 9 Porovnání věku pomoc

Graf 10 Porovnání věku hra

Graf 11 Gender pomoc

Graf 12 Gender hra

Dotazník

Vážení respondenti/ky,

obracíme se na Vás s žádostí o vyplnění dotazníku, který poslouží také jako podklad pro bakalářskou práci. Základní otázka našeho výzkumu je: "Jak náboženské vyznání druhých lidí ovlivňuje naši důvěru k nim?".

Vyplnění dotazníku můžete zvládnout **do 9-ti minut**. Otázky jsou podobné, pro každé ze 4 vybraných náboženství Vám položíme 16 podobných otázek. Čím více otázek budete mít za sebou, tím větší budete mít přehled a vyplňování se urychlí.

Po třech úvodních otázkách Vám budou představeny modelové situace, na které budete reagovat pomocí zvolení jedné z předem připravených odpovědí. Dále Vám bude představena strategická hra a její pravidla. Potom Vám budou představeny situace, ke kterým došlo během těchto her a ve kterých budete s hráči různých náboženských vyznání. V každé modelové a herní situaci budete postupně konfrontováni s křesťany, muslimy, židy a ateisty - to, že jsou otázky až na věru stejné je důležité pro srovnatelnost výsledků.

Dotazník je zcela **anonymní** a jeho vyplňování dobrovolné.

Předem Vám velice děkujeme za pomoc a vyplnění dotazníků - bez Vaší pomoci by náš výzkum nebyl vůbec možný!

S úctou,
dr. František Kalvas a Pavel Zahrádka

Pohlaví *

- Muž
 Žena
 Jiné/nechci odpovídat

Věk *

- Do 20 let
 21-29
 30-39
 40-49
 50-59
 60+

Vyznání *

- křesťanství
 islám
 židovské (judaismus)
 ateista
 jiné

Dotazník 1

2. Pomoc křesťan

Náhled • Možnosti • Kopírovat • Přesunout • Smazat

☰ *** Na ulici Vás osloví někdo, kdo žádá o peníze na vlak. Během rozhovoru se svěří, že je křesťan. Dáte mu žádaných 100 Kč? ***

Ano

Ne

☰ *** Na ulici vidíte, jak jeden muž slovně napadá křesťana kvůli jeho náboženskému přesvědčení. Zasáhnete? ***

Ano, zastanu se ho

Ne, není to moje věc.

☰ *** Na ulici vidíte, jak někdo fyzicky napadá křesťana kvůli jeho víře. Zasáhnete? ***

Ano

Ne

☰ *** Na ulici Vás osloví křesťan, který shání dobrovolné příspěvky pro vyhořelý kostel. Přispějete? ***

Ano, do 200 Kč

Ano, dám mu více než 200 Kč

Řeknu, že nemám peníze

Ne, nedám mu nic

☰ *** Na ulici Vás osloví křesťan, který prodává knihy vyprávějící o jeho víře. ***

Vyslechnu, co nabízí a možná si něco koupím

Řeknu, že nemám zájem

Vůbec se s ním nebudu bavit a odejdu

☰ *** Dozvěděli jste se, že v blízkosti Vašeho bydliště má být postaven kostel. ***

Podepíšu petici proti stavbě

Půjdu si stěžovat na úřad

Zúčastním se protestu před radnicí

Neudělám nic

☰ *** Byl/a jste osloven/a křesťanem, který Vás žádá, aby jste podepsal/a petici na protest proti náboženskému utlačování/pronásledování křesťanů ve světě. ***

Petici podepíšu

Zeptám se na další informace, a potom ji možná podepíšu

Petici nepodepíšu

☰ *** Šel/a jste se podívat na modlitbu do kostela. Na konci jste byl/a požádána, aby jste přispěla nějaké peníze pro farnost. ***

Dám něco málo do 100 korun

Dám více jak 100 korun

Nedám nic

☰ *** Na ulici Vás osloví cizinec. Během rozhovoru se dozvíte, že je zde už poněkolidkaté na dovolené a chtěl by se do česka přistěhovat s celou svou křesťanskou rodinou. Jak zareagujete: ***

Řeknu mu, že poctiví a pracující lidé jsou v Čechách vítáni

Nevadí mi to

Myslím si, že by se přistěhovat neměli

Řeknu mu, že do naší země nepatří

Dotazník 2

Pravidla strategické hry:

Hra se hraje ve čtveřici - Vy a další tři spoluhráči. Každé kolo každý z vás dostane 100 Kč. Každý z vás se samostatně rozhoduje, kolik z těchto 100 Kč přispěje do banku. Peníze, které nevložíte do banku Vám zůstanou. Na konci každého kola se bank zdvojnásobí a je rovnoměrně rozdělen mezi celou čtveřici, bez ohledu na to, kdo kolik přispěl. Na konci každého kola se dozvíte, kolik v průměru přispěli další tři hráči. Hra se hraje na 5 kol.

Příklad výpočtu zisků ze hry:

V prvním kole dostanete 100 Kč a ještě nevíte, kolik ostatní přispěli. Vy dáte 50 Kč, 50 Kč Vám zůstává. Ukáže se, že zbylá trojice přispěla celkem 150 Kč, v Banku je tedy na konci kola 200 Kč, po zdvojnásobení 400 Kč. Každý z Vás dostane na konci kola z banku 100 Kč, které Vám již zůstanou. Vy tak celkem v prvním kole získáte 150 Kč.

Ve druhém kole dostanete opět 100 Kč. Víte, že v minulém kole ostatní hráči přispěli v průměru 50 Kč. Rozhodnete se přispět 40 Kč, 60 Kč Vám zůstává. Zbylá trojice přispěla celkem 240 Kč, v Banku je tedy na konci kola 280 Kč, po zdvojnásobení 560 Kč. Každý z Vás dostane na konci kola z banku 140 Kč, které Vám již zůstanou. Vy tak celkem v druhém kole získáte 200 Kč.

Ve třetím kole dostanete opět 100 Kč. Víte, že v minulém kole ostatní hráči přispěli v průměru 80 Kč. Rozhodnete se přispět 90 Kč, 10 Kč Vám zůstává. Zbylá trojice přispěla celkem 30 Kč, v Banku je tedy na konci kola 120 Kč, po zdvojnásobení 240 Kč. Každý z Vás dostane na konci kola z banku 60 Kč, které Vám již zůstanou. Vy tak celkem ve třetím kole získáte 70 Kč.

Hrajete hru s třemi křesťany. Začíná první kolo hry a Vy zatím nevíte, jak se budou další hráči chovat. Kolik korun přispějete? *

(vyberte)

Hrajete hru s třemi křesťany. V předchozích 2 kolech každý z trojice křesťanů vkládal v průměru 20 Kč, kolik korun přispějete ve 3. kole? *

(vyberte)

Hrajete hru s třemi křesťany. V předchozích 2 kolech každý z trojice křesťanů vkládal v průměru 50 Kč, kolik korun přispějete ve 3. kole? *

(vyberte)

Hrajete hru s třemi křesťany. V předchozích 2 kolech každý z trojice křesťanů vkládal v průměru 80 Kč, kolik korun přispějete ve 3. kole? *

(vyberte)

Hrajete hru s třemi křesťany. V předchozích 4 kolech přispíval každý z nich v průměru 20 Kč, kolik korun přispějete v posledním kole? *

(vyberte)

Hrajete hru s třemi křesťany. V předchozích 4 kolech přispíval každý z nich v průměru 50 Kč, kolik korun přispějete v posledním kole? *

(vyberte)

Hrajete hru s třemi křesťany. V předchozích 4 kolech přispíval každý z nich v průměru 80 Kč, kolik korun přispějete v posledním kole? *

(vyberte)

Dotazník 3

	Na ulici Vás osloví někdo, kdo žádá o peníze na vlak. Během rozhovoru se svěří, že je muslim. Dáte mu žádaných 100 Kč? *	
	☐ Ano ☐ Ne	
	Na ulici vidíte, jak jeden muž slovně napadá muslima kvůli jeho náboženskému přesvědčení. Zasáhnete? *	
	☐ Ano, zastanu se ho ☐ Ne, není to moje věc.	
	Na ulici vidíte, jak někdo fyzicky napadá muslima kvůli jeho víře. Zasáhnete? *	
	☐ Ano ☐ Ne	
	Na ulici Vás osloví muslim, který shání dobrovolné příspěvky pro vyhořelou mešitu. Přispějete? *	
	☐ Ano, do 200 Kč ☐ Ano, dám mu více než 200 Kč ☐ Řeknu, že nemám peníze ☐ Ne, nedám mu nic	
	Na ulici Vás osloví muslim, který prodává knihy vyprávějící o jeho víře. *	
	☐ Vyslechnu, co nabízí a možná si něco koupím ☐ Řeknu, že nemám zájem ☐ Úbec se s ním nebudu bavit a odejdu	
	Dozvěděli jste se, že v blízkosti Vašeho bydliště má být postavena mešita. *	
	☐ Podepišu petici proti stavbě ☐ Půjdu si stěžovat na úřad ☐ Zúčastním se protestu před radnicí ☐ Neudělám nic	
	Byl/a jste osloven/a muslimem, který Vás žádá, aby jste podepsal/a petici na protest proti náboženskému utlačování/pronásledování muslimů ve světě. *	
	☐ Petici podepišu ☐ Zeptám se na další informace, a potom ji možná podepišu ☐ Petici nepodepišu	
	Šel/a jste se podívat na modlitbu do mešity. Na konci jste byl/a požádána, aby jste přispěla nějaké peníze pro opravu mešity. *	
	☐ Dám něco málo do 100 korun ☐ Dám více jak 100 korun ☐ Nedám nic	
	Na ulici Vás osloví cizinec. Během rozhovoru se dozvíte, že je zde už poněkolkáté na dovolené a chtěl by se do česka přistěhovat s celou svou muslimskou rodinou. Jak zareagujete: *	
	☐ Řeknu mu, že poctiví a pracující lidé jsou v Čechách vítáni ☐ Nevadí mi to ☐ Myslím si, že by se přistěhovat neměli ☐ Řeknu mu, že do naší země nepatří	

Dotazník 4

5. Hra muslim

Náhled • Možnosti • Kopírovat • Přesunout • Smazat

Pro jistotu zde zopakujeme pravidla strategické hry - nezměnilo se v nich ani písmenko, jen chceme, abyste je měli k dispozici.
Hra se hraje ve čtveřici - Vy a další tři spoluhráči. Každé kolo každý z vás dostane 100 Kč. Každý z vás se samostatně rozhoduje, kolik z těchto 100 Kč přispěje do banku. Peníze, které nevložíte do banku Vám zůstanou. Na konci každého kola se bank zdvojnásobí a je rovnoměrně rozdělen mezi celou čtveřici, bez ohledu na to, kdo kolik přispěl. Na konci každého kola se dozvíte, kolik v průměru přispěli další tři hráči. Hra se hraje na 5 kol.

Příklad výpočtu zisků ze hry (zopakování):
V prvním kole dostanete 100 Kč a ještě nevíte, kolik ostatní přispěli. Vy dáte 50 Kč, 50 Kč Vám zůstává. Ukáže se, že zbylá trojice přispěla celkem 150 Kč, v Banku je tedy na konci kola 200 Kč, po zdvojnásobení 400 Kč. Každý z Vás dostane na konci kola z banku 100 Kč, které Vám již zůstanou. Vy tak celkem v prvním kole získáte 150 Kč.
Ve druhém kole dostanete opět 100 Kč. Víte, že v minulém kole ostatní hráči přispěli v průměru 50 Kč. Rozhodnete se přispět 40 Kč, 60 Kč Vám zůstává. Zbylá trojice přispěla celkem 240 Kč, v Banku je tedy na konci kola 280 Kč, po zdvojnásobení 560 Kč. Každý z Vás dostane na konci kola z banku 140 Kč, které Vám již zůstanou. Vy tak celkem v druhém kole získáte 200 Kč.
Ve třetím kole dostanete opět 100 Kč. Víte, že v minulém kole ostatní hráči přispěli v průměru 80 Kč. Rozhodnete se přispět 90 Kč, 10 Kč Vám zůstává. Zbylá trojice přispěla celkem 30 Kč, v Banku je tedy na konci kola 120 Kč, po zdvojnásobení 240 Kč. Každý z Vás dostane na konci kola z banku 60 Kč, které Vám již zůstanou. Vy tak celkem ve třetím kole získáte 70 Kč.

Hrajete hru s třemi muslimy. Začíná první kolo hry a Vy zatím nevíte, jak se budou další hráči chovat. Kolik korun přispějete? *

(vyberte)

Hrajete hru s třemi muslimy. V předchozích 2 kolech každý z trojice muslimů vkládal v průměru 20 Kč, kolik korun přispějete ve 3. kole? *

(vyberte)

Hrajete hru s třemi muslimy. V předchozích 2 kolech každý z trojice muslimů vkládal v průměru 50 Kč, kolik korun přispějete ve 3. kole? *

(vyberte)

Hrajete hru s třemi muslimy. V předchozích 2 kolech každý z trojice muslimů vkládal v průměru 80 Kč, kolik korun přispějete ve 3. kole? *

(vyberte)

Hrajete hru s třemi muslimy. V předchozích 4 kolech přispíval každý z nich v průměru 20 Kč, kolik korun přispějete v posledním kole? *

(vyberte)

Hrajete hru s třemi muslimy. V předchozích 4 kolech přispíval každý z nich v průměru 50 Kč, kolik korun přispějete v posledním kole? *

(vyberte)

Hrajete hru s třemi muslimy. V předchozích 4 kolech přispíval každý z nich v průměru 80 Kč, kolik korun přispějete v posledním kole? *

(vyberte)

Dotazník 5

☰	* Na ulici Vás osloví někdo, kdo žádá o peníze na vlak. Během rozhovoru se svěří, že je žid. Dáte mu žádaných 100 Kč? *	
	☐ Ano	
	☐ Ne	
☰	* Na ulici vidíte, jak jeden muž slovně napadá žida kvůli jeho náboženskému přesvědčení. Zasáhnete? *	
	☐ Ano, zastanu se ho	
	☐ Ne, není to moje věc.	
☰	* Na ulici vidíte, jak někdo fyzicky napadá žida kvůli jeho víře. Zasáhnete? *	
	☐ Ano	
	☐ Ne	
☰	* Na ulici Vás osloví žid, který shání dobrovolné příspěvky pro vyhořelou synagogu. Přispějete? *	
	☐ Ano, do 200 Kč	
	☐ Ano, dám mu více než 200 Kč	
	☐ Řeknu, že nemám peníze	
	☐ Ne, nedám mu nic	
☰	* Na ulici Vás osloví žid, který prodává knihy vyprávějící o jeho víře. *	
	☐ Vyslechnu, co nabízí a možná si něco koupím	
	☐ Řeknu, že nemám zájem	
	☐ Vůbec se s ním nebudu bavit a odejdu	
☰	* Dozvěděli jste se, že v blízkosti Vašeho bydliště má být postavena synagoga. *	
	☐ Podepíšu petici proti stavbě	
	☐ Půjdu si stěžovat na úřad	
	☐ Zúčastním se protestu před radnicí	
	☐ Neudělám nic	
☰	* Byl/a jste osloven/a židem, který Vás žádá, aby jste podepsal/a petici na protest proti náboženskému utlačování/pronásledování židů ve světě. *	
	☐ Petici podepíšu	
	☐ Zeptám se na další informace, a potom ji možná podepíšu	
	☐ Petici nepodepíšu	
☰	* Šel/a jste se podívat na modlitbu do synagogy. Na konci jste byl/a požádána, aby jste přispěla nějaké peníze pro opravu synagogy. *	
	☐ Dám něco málo do 100 korun	
	☐ Dám více jak 100 korun	
	☐ Nedám nic	
☰	* Na ulici Vás osloví cizinec. Během rozhovoru se dozvíte, že je zde už poněkoli káté na dovolené a chtěl by se do česka přistěhovat s celou svou židovskou rodinou. Jak zareagujete: *	
	☐ Řeknu mu, že poctiví a pracující lidé jsou v Čechách vítáni	
	☐ Nevadí mi to	
	☐ Myslím si, že by se přistěhovat neměli	
	☐ Řeknu mu, že do naší země nepatří	

Dotazník 6

Pravidla strategické hry (zopakování):

Hra se hraje ve čtveřici - Vy a další tři spoluhráči. Každé kolo každý z vás dostane 100 Kč. Každý z vás se samostatně rozhoduje, kolik z těchto 100 Kč přispěje do banku. Peníze, které nevložíte do banku Vám zůstanou. Na konci každého kola se bank zdvojnásobí a je rovnoměrně rozdělen mezi celou čtveřici, bez ohledu na to, kdo kolik přispěl. Na konci každého kola se dozvíte, kolik v průměru přispěli další tři hráči. Hra se hraje na 5 kol.

Příklad výpočtu zisků ze hry (zopakování):

V prvním kole dostanete 100 Kč a ještě nevíte, kolik ostatní přispěli. Vy dáte 50 Kč, 50 Kč Vám zůstává. Ukáže se, že zbylá trojice přispěla celkem 150 Kč, v Banku je tedy na konci kola 200 Kč, po zdvojnásobení 400 Kč. Každý z Vás dostane na konci kola z banku 100 Kč, které Vám již zůstanou. Vy tak celkem v prvním kole získáte 150 Kč.

Ve druhém kole dostanete opět 100 Kč. Víte, že v minulém kole ostatní hráči přispěli v průměru 50 Kč. Rozhodnete se přispět 40 Kč, 60 Kč Vám zůstává. Zbylá trojice přispěla celkem 240 Kč, v Banku je tedy na konci kola 280 Kč, po zdvojnásobení 560 Kč. Každý z Vás dostane na konci kola z banku 140 Kč, které Vám již zůstanou. Vy tak celkem v druhém kole získáte 200 Kč.

Ve třetím kole dostanete opět 100 Kč. Víte, že v minulém kole ostatní hráči přispěli v průměru 80 Kč. Rozhodnete se přispět 90 Kč, 10 Kč Vám zůstává. Zbylá trojice přispěla celkem 30 Kč, v Banku je tedy na konci kola 120 Kč, po zdvojnásobení 240 Kč. Každý z Vás dostane na konci kola z banku 60 Kč, které Vám již zůstanou. Vy tak celkem ve třetím kole získáte 70 Kč.

Hrajete hru s třemi židy. Začíná první kolo hry a Vy zatím nevíte, jak se budou další hráči chovat. Kolik korun přispějete? *

(vyberte) ▾

Hrajete hru s třemi židy. V předchozích 2 kolech každý z trojice židů vkládal v průměru 20 Kč, kolik korun přispějete ve 3. kole? *

(vyberte) ▾

Hrajete hru s třemi židy. V předchozích 2 kolech každý z trojice židů vkládal v průměru 50 Kč, kolik korun přispějete ve 3. kole? *

(vyberte) ▾

Hrajete hru s třemi židy. V předchozích 2 kolech každý z trojice židů vkládal v průměru 80 Kč, kolik korun přispějete ve 3. kole? *

(vyberte) ▾

Hrajete hru s třemi židy. V předchozích 4 kolech přispíval každý z nich v průměru 20 Kč, kolik korun přispějete v posledním kole? *

(vyberte) ▾

Hrajete hru s třemi židy. V předchozích 4 kolech přispíval každý z nich v průměru 50 Kč, kolik korun přispějete v posledním kole? *

(vyberte) ▾

Hrajete hru s třemi židy. V předchozích 4 kolech přispíval každý z nich v průměru 80 Kč, kolik korun přispějete v posledním kole? *

(vyberte) ▾

Dotazník 7

☰	* Na ulici Vás osloví někdo, kdo žádá o peníze na vlak. Během rozhovoru se svěří, že je ateista. Dáte mu žádaných 100 Kč? *	
	☐ Ano	
	☐ Ne	
☰	* Na ulici vidíte, jak jeden zbožný muž slovně napadá ateistu. Zasáhnete? *	
	☐ Ano, zastanu se ho	
	☐ Ne, není to moje věc.	
☰	* Na ulici vidíte, jak nějaký věřící fyzicky napadá ateistu. Zasáhnete? *	
	☐ Ano	
	☐ Ne	
☰	* Na ulici Vás osloví ateista, který shání dobrovolné příspěvky pro vyhořelou budovu sdružení ateistů. Přispějete? *	
	☐ Ano, do 200 Kč	
	☐ Ano, dám mu více než 200 Kč	
	☐ Řeknu, že nemám peníze	
	☐ Ne, nedám mu nic	
☰	* Na ulici Vás osloví ateista, který prodává knihy, které odmítají myšlenky náboženství. *	
	☐ Vyslechnu, co nabízí a možná si něco koupím	
	☐ Řeknu, že nemám zájem	
	☐ Vůbec se s ním nebudu bavit a odejdu	
☰	* Dozvěděli jste se, že v blízkosti Vašeho bydliště má být postavena budova pro sdružení ateistů. *	
	☐ Podepíšu petici proti stavbě	
	☐ Půjdu si stěžovat na úřad	
	☐ Zúčastním se protestu před radnicí	
	☐ Neudělám nic	
☰	* Byl/a jste osloven/a nevěřícím, který Vás žádá, aby jste podepsal/a petici na protest proti utlačování/pronásledování ateistů ve světě. *	
	☐ Petici podepíšu	
	☐ Zeptám se na další informace, a potom ji možná podepíšu	
	☐ Petici nepodepíšu	
☰	* Šel/a jste se podívat na setkání spolku ateistů. Na konci jste byl/a požádána, aby jste přispěla nějaké peníze pro opravu jejich budovy. *	
	☐ Dám něco málo do 100 korun	
	☐ Dám více jak 100 korun	
	☐ Nedám nic	
☰	* Na ulici Vás osloví cizinec. Během rozhovoru se dozvíte, že je zde už poněkolkráté na dovolené a chtěl by se do česka přistěhovat s celou svou ateistickou rodinou. Jak zareagujete: *	
	☐ Řeknu mu, že poctiví a pracující lidé jsou v Čechách vítáni	
	☐ Nevadí mi to	
	☐ Myslím si, že by se přistěhovat neměli	
	☐ Řeknu mu, že do naší země nepatří	

Dotazník 8

9. Hra ateista Náhled • Možnosti • Kopírovat • Přesunout • Smazat

Pravidla strategické hry (zopakování):
Hra se hraje ve čtveřici - Vy a další tři spoluhráči. Každé kolo každý z vás dostane 100 Kč. Každý z vás se samostatně rozhoduje, kolik z těchto 100 Kč přispěje do banku. Peníze, které nevložíte do banku Vám zůstanou. Na konci každého kola se bank zdvojnásobí a je rovnoměrně rozdělen mezi celou čtveřici, bez ohledu na to, kdo kolik přispěl. Na konci každého kola se dozvíte, kolik v průměru přispěli další tři hráči. Hra se hraje na 5 kol.

Příklad výpočtu zisků ze hry (zopakování):
V prvním kole dostanete 100 Kč a ještě nevíte, kolik ostatní přispěli. Vy dáte 50 Kč, 50 Kč Vám zůstává. Ukáže se, že zbylá trojice přispěla celkem 150 Kč, v Banku je tedy na konci kola 200 Kč, po zdvojnásobení 400 Kč. Každý z Vás dostane na konci kola z banku 100 Kč, které Vám již zůstanou. Vy tak celkem v prvním kole získáte 150 Kč.
Ve druhém kole dostanete opět 100 Kč. Víte, že v minulém kole ostatní hráči přispěli v průměru 50 Kč. Rozhodnete se přispět 40 Kč, 60 Kč Vám zůstává. Zbylá trojice přispěla celkem 240 Kč, v Banku je tedy na konci kola 280 Kč, po zdvojnásobení 560 Kč. Každý z Vás dostane na konci kola z banku 140 Kč, které Vám již zůstanou. Vy tak celkem v druhém kole získáte 200 Kč.
Ve třetím kole dostanete opět 100 Kč. Víte, že v minulém kole ostatní hráči přispěli v průměru 80 Kč. Rozhodnete se přispět 90 Kč, 10 Kč Vám zůstává. Zbylá trojice přispěla celkem 30 Kč, v Banku je tedy na konci kola 120 Kč, po zdvojnásobení 240 Kč. Každý z Vás dostane na konci kola z banku 60 Kč, které Vám již zůstanou. Vy tak celkem ve třetím kole získáte 70 Kč.

Hrajete hru s třemi ateisty. Začíná první kolo hry a Vy zatím nevíte, jak se budou další hráči chovat. Kolik korun přispějete? *

(vyberte) ✖

Hrajete hru s třemi ateisty. V předchozích 2 kolech každý z trojice ateistů vkládal v průměru 20 Kč, kolik korun přispějete ve 3. kole? *

(vyberte) ✖

Hrajete hru s třemi ateisty. V předchozích 2 kolech každý z trojice ateistů vkládal v průměru 50 Kč, kolik korun přispějete ve 3. kole? *

(vyberte) ✖

Hrajete hru s třemi ateisty. V předchozích 2 kolech každý z trojice ateistů vkládal v průměru 80 Kč, kolik korun přispějete ve 3. kole? *

(vyberte) ✖

Hrajete hru s třemi ateisty. V předchozích 4 kolech přispíval každý z nich v průměru 20 Kč, kolik korun přispějete v posledním kole? *

(vyberte) ✖

Hrajete hru s třemi ateisty. V předchozích 4 kolech přispíval každý z nich v průměru 50 Kč, kolik korun přispějete v posledním kole? *

(vyberte) ✖

Hrajete hru s třemi ateisty. V předchozích 4 kolech přispíval každý z nich v průměru 80 Kč, kolik korun přispějete v posledním kole? *

(vyberte) ✖

Dotazník 9

☰ Děkujeme Vám za Vaše názory a čas, který jste věnovali vyplnění tohoto průzkumu,
dr. František Kalvas a Pavel Zahradka

Dotazník 10